ROK XV WARSZAWA, DNIA 20 MARCA 1939 R. Nr 6

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA: WARSZAWA, PL. NAPOLEONA 7, TEL. 618-27
ADMINISTRACJA: WARSZAWA, UL. MIODOWA 6, TEL. 592-63

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr 6, TELEFON 5-92-63.

KOMUNIKAT

Reklamy świetlne w ostatnich czasach zdobyły sobie prawo obywatelstwa i są już dzisiaj ogólnie stosowane.

Aby przyjść z pomocą Komunalnym Kasom Oszczędności zwłaszcza w mniejszych miejscowościach przy zaprowadzaniu reklam świetlnych — **Samorządowy Instytut Wydawniczy** nawiązał kontakt z jedną z najpoważniejszych firm chrześcijańskich **„Unic-Neon"** która zobowiązała się wykonywać dla Kas wszystkie roboty, wchodzące w zakres reklam świetlnych na najbardziej dogodnych warunkach.

Firma **„Unic-Neon"** zdobyła sobie na rynku pełne uznanie i daje gwarancje, że powierzone przez Kasy roboty wykona akuratnie i ku zadowoleniu zamawiających.

Samorządowy Instytut Wydawniczy położył nacisk na to, aby przy uwzględnianiu żądań i potrzeb K. K. O., firma zwracała uwagę na możliwe ujednostajnienie reklam świetlnych, co dla ogólnej propagandy Kas może mieć zasadnicze znaczenie.

Wszelkie zapotrzebowanie z zakresu reklam świetlnych prosimy skierowywać do **Samorządowego Instytutu Wydawniczego** (Warszawa, ul. Miodowa 6, tel. 5-92-63)

Zapotrzebowania te zostaną natychmiast oddane firmie **„Unic-Neon"** która już bezpośrednio zwróci się do zamawiającej Kasy z kosztorysem zainstalowania, przyjmując na siebie całkowite wykonanie ewent. zamówienia.

Rozrachunki z Kasami, firma **„Unic-Neon"** przeprowadzać będzie we własnym zakresie:.

Polecając powyższe uwadze K. K. O., pozostajemy
z poważaniem

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Rok XV. Warszawa, dnia 20 marca 1939 r. Nr 6

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona 7.
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła.

Wobec tendencyj pogłębienia oddłużenia w rolnictwie.

Jesteśmy świadkami nowej fali nacisku o pogłębienie oddłużenia rolnictwa. Odpowiedni postulat powtarza się we wszystkich uchwałach organizacji rolniczych, drobnego i średniego rolnictwa, jak i ziemiaństwa. Z drugiej strony, obiektywnie biorąc, rok bieżący jest dla rolnictwa szczególnie niepomyślny na skutek niekorzystnego układu cen artykułów rolnych, w szczególności zbóż.

Nie tu miejsce na rozważanie, czy i w jakim stopniu konieczność pogłębienia oddłużenia jest uzasadniona z punktu widzenia sytuacji rolnictwa. Przywracanie opłacalności produkcji rolniczej wymaga wielostronnych posunięć tak na odcinku cen, jak i kosztów produkcji. Sprawa oddłużenia jest tylko fragmentem zagadnienia kosztów produkcji, obok sprawy obciążeń publicznych, cen artykułów przemysłowych itd. Niektórzy twierdzą, że fragmentem najważniejszym. Załóżmy, że tak jest w istocie, to zn. że dalsze oddłużenie jest w rzeczywistości konieczne i że posiada decydujące znaczenie dla osiągnięcia przez rolnictwo pewnej równowagi.

Odwrotną stroną zagadnienia oddłużenia jest sprawa aparatu kredytowego, który miałby być pociągnięty do dalszych świadczeń na rzecz rolnictwa. Od tej strony biorąc, zagadnienie posiada trzy aspekty: bezpośrednich ofiar, jakie by miał ponieść aparat kredytowy, struktury samych ulg w zobowiązaniach oraz dalszych perspektyw rozwoju kredytu rolnego. Rozpatrzmy pokrótce te trzy aspekty zagadnienia oddłużenia, podchodząc do nich przede wszystkim od strony komunalnych kas oszczędności. Oczywiście inne grupy instytucyj kredytowych są także, w mniejszym lub większym stopniu zainteresowane, wspomnieć należy przede wszystkim o spółdzielniach kredytowych, dla których pogłębienie oddłużenia w sposób, o jakim wiemy z różnych ujawnionych projektów, stanowiłoby klęskę, podcinającą ich egzystencję.

Biorąc za podstawę obliczeń projekt ustawy pos. Raczkowskiego, znany czytelnikom z niniejszego numeru „Oszczędności" (kronika), ofiary komunalnych kas oszczędności na rzecz dalszego oddłużenia szacuje się na sumę około 80 — 90 miln. zł., a po uwzględnieniu pomocy Skarbu Państwa na zasadach przewidzianych w tymże projekcie — około 40 miln. zł. Cyfra ta nabrałaby właściwej wymowy po zestawieniu jej z innymi, charakterystycznymi dla KKO. Przypuszczalne straty w kasach, należących do Związku Warszawskiego, szacuje się na sumę około 12 miln. zł, co by znaczyło redukcję wierzytelności rolniczych (starych i nowych) blisko o ¼. Odliczono już od tego ewentualną pomoc Skarbu w wysokości około 8 miln. zł. Tymczasem kasy powiatowe — a tylko te są zaangażowane w kredytach rolniczych — posiadają zaledwie 2,9 miln. zł funduszów zasogowych.

Gdyby poświęcić na ten cel — założenie oczywiście nie do przyjęcia — wszystkie kapitały zakładowe tych kas, wynoszące łącznie 7,7 miln. zł, to i tak jeszcze było by za mało. Pozostaje jeszcze możliwość pokrycia strat przez powiatowe związki samorządowe jako związki założycielskie. Oszacowana dla całej Polski suma 40 miln. zł przypuszczalnych strat stanowiłaby akurat 1/3 ich rocznych dochodów zwyczajnych; na terenie poszczególnych związków KKO stosunek ten układałby się różnie; gorzej w związkach Poznańskim i Lwowskim, lepiej w Związku Warszawskim (około 18%). Tak czy owak ciężar ten absolutnie przekracza możliwości finansowe powiatowych związków samorządowych, zwłaszcza że jeszcze dotąd nie uporały się one z dotychczasowymi stratami

KKO, a poza tym posiadają szereg innych obowiązków — na pewno nie mniej ważnych.

Tak by wyglądało zagadnienie w przybliżonych cyfrach ofiar, jakie komunalne kasy oszczędności miałyby ponieść dla dalszego oddłużenia.

Drugi aspekt zagadnienia oddłużenia, rozważonego od strony aparatu kredytowego, to struktura samych ulg. Znowu bierzemy za podstawę rozważań projekt ustawy pos. Rączkowskiego. Projekt ten, z grubsza biorąc, przewiduje następujące równolegle działające ulgi: 1) wysokie bonifikaty za przedterminową spłatę wszelkich dawnych długów gospodarstw grupy A i B, 2) podciągnięcie pod przepisy o długach prywatnych długów instytucyjnych nieskonwertowanych na Bank Akceptacyjny (konsekwencje: rozłożenie z mocy samego prawa na 14 lat, obniżenie oprocentowania do 3%, orzecznictwo urzędów rozjemczych), 3) rozkładanie na wniosek dłużnika układów konwersyjnych na lat 25, 4) wprowadzenie uproszczonego postępowania układowego dla gospodarstw grupy A.

Myślę, że równie wielkim niebezpieczeństwem dla instytucyj kredytowych jak redukcja wierzytelności jest taki stan prawny, w którym instytucje te nie są pewne co do realnej wartości och aktywów. Właśnie omawiany projekt — obok wielkich redukcji wierzytelności w związku z bardzo atrakcyjnymi bonifikatami za przedterminową spłatę (za 1/4 lub 1/3 można zwolnić się od całego długu) — przyjmuję taką konstrukcję ulg. Nadmiernie częste zmiany ogólnych norm prawnych o oddłużeniu pogłębione miałyby być przez płynność konkretnych stosunków kredytowych.

W omawianym projekcie znajduje to wyraz w nieograniczonym w czasie stosowaniu bonifikaty za przedterminową spłatę nieskonwertowanych wierzytelności instytucyjnych wobec gospodarstw grupy A (konsekwencja rozciągnięcia na tę kategorię wierzytelności przepisów o długach prywatnych), możności żądania przedłużania w każdym czasie rozłożenia wierzytelności skonwertowanych na lat 25, w nieograniczonym w czasie przywileju spłaty papierami wartościowymi przy braku zapewnienia za taki sam okres pomocy Skarbu w stosunku długów skonwertowanych i zupełnym jej braku w stosunku do długów nieskonwertowanych.

Nie zaliczam do grupy czynników, pogłębiających płynność konkretnych stosunków dłużniczych, projektowanego postępowania układowego dla gospodarstw grupy A, raz dlatego że działanie jego było by ograniczone w czasie, a po drugie dlatego, że z zastrzeżeniem indywidualnego traktowania wierzycieli, konkretnie mówiąc KKO, i uruchomienia odpowiedniej pomocy Skarbu zawiera ono w sobie pewne obiektywne plusy, jak indywidualizowanie dłużników w procesie oddłużeniowym, wyrównanie szans gospodarstw mniejszych i większych, jak wreszcie możność głębszego objęcia nim zadłużenia z tytułu kredytu emisyjnego.

Ten sam czynnik płynności wprowadza projekt ustawy pos. Jedynaka o karencji długów rolniczych. Wiąże on bowiem karencję z cenami zboża w ten sposób, że obowiązywałaby ona dotąd, dopóki cena żyta nie osiągnie 20 zł.

Pozostaje jeszcze trzeci aspekt zagadnienie oddłużenia: perspektywy rozwoju kredytu rolniczego. Tu trzeba przypomnieć przyswojony zdaje się przez wszystkich truizm, że oddłużenie, zwłaszcza działające w permanencji jak rolnicze, podcina rozwój kredytu. Wprawdzie w komunalnych kasach oszczędności zjawisko deflacji w zakresie kredytów dla rolnictwa jeszcze nie występuje, o czym świadczy fakt, że np. na terenie woj. centralnych i wschodnich za ogólną sumę 52 miln. kredytów rolniczych w KKO, na nowe kredyty, udzielone po 1.VII.1932, przypada 22 miln. zł; nie wiemy jednak, jak by ta suma wyglądała, gdyby oddłużenia nie było lub przeprowadzone było inaczej. Kasy w poczuciu ważności obowiązków wobec rolnictwa broniły się przed deflacją kredytową przez eliminowanie z grona pożyczkobiorców tych, którzy posiadali kredyty dawne, „oddłużane". Tak np. na terenie woj. centralnych i wschodnich na 166 tys. dawnych dłużników (sprzed 1.VII.1932 r.), nowe kredyty otrzymało tylko 4.000. Wobec tendencyj dalszego oddłużenia, które — często wspomagane przez świadomą propagandę — rozszerzają psychozę niepłacenia i wyczekiwania, kasy byłyby zmuszone przejść do ostrej selekcyj pożyczkobiorców, do zastosowania rzeczywiście deflacji, która nikomu — nie wyłączając samych kas — pożytku nie przyniesie. Tym bardziej kasy — wespół z innymi instytucjami lokalnego aparatu kredytowego — nie mogłyby myśleć o jakiejś planowej akcji kredytowej, której życie wsi gwałtownie się domaga. Na tym tle jaskrawo rysuje się jednostronność postulatów kredytowych organizacji rolniczych, skierowanych tylko na sprawę oddłużenia.

W naszym społeczeństwie każda próba obrony wierzyciela będzie zawsze najmniej popularnym wystąpieniem. I dlatego jakże często trzeba wykładać znane rzeczy o roli aparatu kredytowego, w szczególności tego aparatu, który pracuje z rolnictwem.

To samo trzeba by i teraz uczynić, kiedy ledwo okrzepły po ciężkich kryzysowych przejściach aparat ten zaatakowany jest przez daleko idące tendencje oddłużeniowe.

Rezygnując z takiej obrony, która byłaby z konieczności powtarzaniem znanych argumentów musimy jednak zwrócić uwagę na odmienność sytuacji różnych instytucyj kredytowych w procesie oddłużenia. Wydzielić musimy przede wszystkim normalny aparat kredytowy, zwłaszcza ten który swoją działalność opiera na zaufanych mu wkładach, i odróżnić go od tego, który aparatem kredytowym jest tylko z nazwy, a nie z istoty.

Co innego jest bowiem administrowanie pewnymi funduszami publicznymi, przeznaczonymi na kredyty dla tej czy innej gałęzi gospodarstwa, a co innego administrowanie wkładami, które pod żadnym pozorem — taki jest dogmat polityki państwowej — nie mogą być naruszone, a także, co jest nie mniej ważne, płoszone przez osłabianie zaufania do instytucyj kredytowych. W procesie oddłużenia szczególnie akuratnie ta odmienność sytuacji różnych instytucyj kredytowych winna być respektowana.

S. M.

KKO województw centralnych i wschodnich w r. 1938.

Spostrzeżenia poniżej przytoczone opieramy na sporządzonym przez biuro Związku KKO. w Warszawie zbiorowym bilansie brutto na dz. 31 grudnia 1938 r., obejmującym 118 komunalnych kas oszczędności, działających na terenie województw centralnych i wschodnich. Ujęte na tej podstawie wyniki należy traktować jako prowizoryczne. Ostateczny rezultat roku ubiegłego będzie można ustalić dopiero na podstawie bilansów netto, uzupełnionych dodatkowymi danymi, zawartymi w sprawozdaniach rocznych KKO.

Polski rynek pieniężny w roku 1938 przechodził zmienne koleje, na które przemożny wpływ wywarły znane wypadki polityczne, w których Polska była szczególnie zainteresowaną. W związku z tymi wypadkami byliśmy w roku zeszłym dwukrotnie świadkami dramatycznych chwil niebywałego nacisku na instytucje pieniężne, nacisku o rozmiarach dotychczas niespotykanych. Dwukrotne falowanie wkładów musiało rzecz prosta wpłynąć na wyniki pracy instytucyj reprezentujących rynek pieniężny; notowane od kilku lat stałe i szybkie narastanie środków pieniężnych musiało ulec znacznemu zahamowaniu. Dla ilustracji podajemy zestawienie obejmujące rozwój wkładów w okresie ostatniego trzechlecia w czterech grupach instytucyj pieniężnych, reprezentujących łącznie około 80% wkładów, będących w posiadaniu całego rynku zorganizowanego (dane według G. U. S. w milionach złotych):

	31.XII.1936	31.XII.1937	31.XII.1938	Zmiany w 1938 r.
Banki państwowe	485	718	646	— 72
Banki prywatne	466	556	703	+147
P. K. O.	895	1038	1094	+ 56
wkłady oszczędnościowe	663	782	789	+ 7
rachunki czekowe	232	256	305	+ 49
K. K. O. ogółem	720	795	843	+ 48
wkłady oszczędnościowe	640	704	741	+ 37
rachunki czekowe	80	91	102	+ 11

Jest rzeczą znamienną, że o ile w PKO. i KKO. wkłady wykazują znacznie mniejszy przyrost niż w roku poprzednim, o tyle bankowość prywatna wykazuje wzrost lokat nie notowany w ostatnim dziesięcioleciu. Zjawisko to tłomaczymy sobie następującymi przyczynami. Po pierwsze, wyższa stopa procentowa, jaką płacą banki prywatne w porównaniu z publicznymi instytucjami oszczędnościowymi, stawia bankowość prywatną w lepszej sytuacji, zwłaszcza jeśli chodzi o pozyskiwanie poważniejszych lokat gdzie motyw wyższej rentowności z natury rzeczy występuje intensywniej. Po wtóre banki z zasady pracują z klientelą bardziej gospodarczo wyrobioną. Okoliczność ta sprawiła, że w okresie falowania wkładów banki na ogół mniej ucierpiały niż popularne instytucje oszczędnościowe, pracujące z najszerszymi masami, łatwo ulegającymi psychozie paniki. I wreszcie na rozwój bankowości musiało poważnie wpłynąć znaczne polepszenie się sytuacji większego przemysłu i handlu, pracującego przeważnie z bankami, podczas gdy klientela instytucyj oszczędnościowych, rekrutująca się w lwiej części z drobnych i średnich ciułaczy, poprawy gospodarczej w tym stopniu nie odczuła. Jeśli zaś chodzi o rolnictwo to rok ubiegły był nawet gorszym od poprzedniego, a to na skutek spadku cen zboża przeciętnie o 30%.

Komunalne kasy oszczędności w roku ubiegłym powiększyły swój stan posiadania na rachunku wkładów o kwotę zł 48 milionów, z czego na wkłady oszczędnościowe przypada zł 37 milionów. Jest to przyrost mniejszy niż w roku poprzednim.

Rozwój wkładów oszczędnościowych w K. K. O. zrzeszonych w poszczególnych związkach według danych G. U. S. w roku zeszłym przedstawiał się jak następuje (miliony zł):

	31.XII.37	31.XII.38	roczny przyrost w cyfrach bezwzgl.	w %
Związek Warszawski	210	227	+17	+ 8%
Związek Lwowski	220	209	—11	— 5%
Związek Poznański	141	155	+14	+10%
Związek Śląski	133	150	+17	+13%
Ogółem	704	741	+37	+ 5%

W ciągu roku 1938 układ sił pomiędzy poszczególnymi związkami zmienił się o tyle, że kasy Związku Warszawskiego przesunęły się na pierwsze miejsce przed kasami województw południowych. Najwyższy przyrost wkładów zanotowano na terenie województwa śląskiego. Jest to po części wynikiem przyłączenia kas zaolziańskich, reprezentujących łącznie na ultimo roku zeszłego około 10 mil. zł wkładów. Również i na terenie Związku Poznańskiego większy stosunkowo przyrost wkładów przypisać częściowo należy przyłączeniu do tegoż Związku 10 kas należących poprzednio do Związku Warszawskiego, które łącznie posiadały około 6 milionów wkładów oszczędnościowych. O tę sumę zmniejszył się stan posiadania Związku Warszawskiego.

Ruch wkładów oszczędnościowych w KKO na terenie objętym działalnością Związku Warszawskiego, na przestrzeni roku ubiegłego kształtował się analogicznie do przebiegu sytuacji na rynku pieniężnym. Pierwsze dwa miesiące przynoszą znaczny przypływ wkładów, wynoszący około 10 milionów zł; odpływ jednak w ciągu kilku dni miesiąca marca całkowicie pochłonął tę nadwyżkę. Dalszy okres półroczny upływa w atmosferze całkowitego spokoju przy stałym narastaniu lokat. Najwyższy stan wkładów, wynoszący zł 222 mil., zanotowano w końcu miesiąca sierpnia. W ostatnich dniach miesiąca września w związku z konfliktem czeskosłowackim kasy tracą około 40 milionów wkładów oszczędnościowych, nie licząc poważnego ubytku na rachunkach czekowych. W końcu roku sytuacja znacznie się poprawia, a kasy niemal w całości odzyskują to co w dniach wrześniowych utraciły. Ostatecznie rok ubiegły kasy zamykają sumą wkładów zł 227.417 tys., a więc o zł 17.192 tys. więcej w porównaniu ze stanem na początku roku. Zmiany zaszłe w ciągu roku na terenie poszczególnych województw przedstawiają się następująco (tys. zł):

Województwo	31.XII.1937	31.XII.1938	Roczny przyrost lub ubytek w cyfrach bezwzgl.	w %
M. st. Warszawa	106.657	117.335	+10.678	10,01
Warszawskie	40.153	41.225	+ 1.072	2,67
Łódzkie	17.018	15.980	— 1.038	—6,10
Kieleckie	15.730	18.565	+ 2.835	18,02
Lubelskie	9.468	10.476	+ 1.008	10.64
Białostockie	5.647	6.726	+ 1.079	19,11
Nowogródzkie	1.963	2.166	+ 203	10,34
Wileńskie	7.288	7.818	+ 530	7,27
Poleskie	1.967	2.270	+ 303	15,40
Wołyńskie	4.334	4.856	+ 522	12,04
Ogółem	210.225	227.417	+17.192	8,18

Największy przyrost w cyfrach bezwzględnych wykazuje jak zwykle KKO m. st. Warszawy, która skupia ponad 50% wkładów zebranych przez KKO województw centralnych i wschodnich. Ubytek w KKO województwa łódzkiego jest czysto statystyczny, wynikający wskutek przejścia z dniem 1 kwietnia 5-ciu kas do województwa poznańskiego. Również odejście 5-ciu kas do województwa pomorskiego wpłynęło na statystykę wkładów województwa warszawskiego.

Z ogólnej sumy zł 227.417 tys. wkładów ulokowanych na książeczkach oszczędnościowych na wkłady osób prywatnych przypada zł 203.295 tys., resztę zaś tj. zł 24.122 tys. stanowią salda rachunków osób publiczno-prawnych. O ile pierwsze w ciągu roku wzrosły o zł 20.386 tys., o tyle rachunki osób publiczno - prawnych zmalały o zł 3.194 tys.

Zmalały również o kwotę zł 4.581 tys. rachunki czekowe. Stan tych rachunków na ultimo roku wynosi zł 53.114 tys. wobec zł 57.695 tys. na początku roku.

Wkłady oszczędnościowe łącznie z rachunkami czekowymi stanowią główne źródło kapitałów obrotowych KKO. Inne fundusze obce stanowią już niewielką stosunkowo kwotę. Składają się na nie różnego rodzaju kredyty zaciągnięte w centralnych instytucjach finansowych. Stan ich w ciągu roku uległ następującym zmianom (tys. zł):

	31.XII.1937	31.XII.1938	Zmiany w ciągu roku
Redyskonto	3.980	6.042	+2.062
Dyskonto akceptów B. A.	6.825	6.660	— 165
Zastaw papierów wartościowych	311	670	+ 359
Kredyty udzielone kasom	14.492	12.912	—1.580
Zobowiązania hipoteczne	1.094	911	— 183
R-ki koresp. Loro i Nostro	1.326	1.490	+ 164
	28.028	28.685	+ 657

Poważniejsze zmiany wykazują dwa rachunki: redyskonta i kredytów uzyskanych. Redyskonto wzrosło w ciągu roku o zł 2.062 tys. w związku z odpływem wkładów w jesieni roku zeszłego. Na zmniejszenie się natomiast stanu kredytów uzyskanych wpłynęły bonifikaty, przyznane kasom z tytułu dawnych kredytów rolniczych. Łączna wartość tych bonifikat wynosi około zł 5 milionów.

Stan funduszów własnych w roku ubiegłym powiększył się o zł 1.296 tys., przy czym na poszczególnych rachunkach zanotowano następujące zmiany (tys. zł):

	31.XII.1937	31.XII.1938	Różnica
Kapitały zakładowe	9.028	8.312	— 716
Fundusze zasobowe	5.665	7.654	+1.989
Fundusze specjalne	883	895	+ 12
Fundusze wyrównawcze	1.489	1.500	+ 11
Ogółem	17.065	18.361	+1.296

Stan kapitałów zakładowych zmniejszył się na skutek odpisów na rzecz funduszów zasobowych, w celu ułatwienia kasom bądź budowy własnych gmachów (zgodnie z art. 28 prawa o KKO budowa nieruchomości może być dokonywana tylko w ramach funduszu zasobowego), bądź też w nielicznych wypadkach pokrycia strat KKO.

Mimo falowania wkładów akcja kredytowa KKO nie tylko nie doznała osłabienia, lecz odwrotnie, wykazuje większe nasilenie niż w roku poprzednim. Rozmiary akcji kredytowej na terenie poszczególnych województw wynoszą (tys. zł):

Województwo	31.XII.1937	31.XII.1938	Roczny przyrost bezwzględny	stosunkowy
M. st. Warszawa	71.280	84.139	12.859	18,04%
Warszawskie	36.650	37.829	1.179	32,17%
Łódzkie	19.714	19.876	162	0,82%
Kieleckie	18.542	21.316	2.774	14,96%
Lubelskie	12.783	14.089	1.306	10,22%
Białostockie	9.033	10.320	1.287	14,25%
Nowogródzkie	4.547	4.888	341	7,50%
Wileńskie	6.576	8.116	1.540	23,42%
Poleskie	3.063	3.721	658	21,48%
Wołyńskie	7.042	8.584	1.542	21,90%
Razem	189.230	212.878	23.648	12,49%

Na ogół akcja kredytowa wzrosła silniej niż wkłady oszczędnościowe. W związku z ożywieniem gospodarczym zapotrzebowanie na kredyty było wyższe niż w roku poprzednim. Wzrost zapotrzebowania wykazuje w szczególności tzw. stan trzeci, jednakże i na gruncie współpracy kas z rolnictwem nastąpiło znaczne ożywienie, na co nie bez wpływu była zdecydowana deklaracja złożona na początku roku przez szefa naszej polityki gospodarczej wicepremiera E. Kwiatkowskiego o definitywnym zakończeniu problemu oddłużenia rolnictwa.

W strukturze poszczególnych rachunków kredytowych w ciągu roku zaszły następujące zmiany (tys. zł):

	31.XII.1937	31.XII.1938	Zmiany
Weksle zdyskontowane	14.051	14.717	+ 666
Pożyczki wekslowe	68.036	83.603	+15,567
Weksle protestowane	4.558	4.406	— 152
Rachunki bieżące	21.139	22.267	+ 1,128
Pożyczki terminowe na zastaw	10.503	11.312	+ 809
Pożyczki na skrypty dłużne	28.416	31.835	+ 3,419
Pożyczki hipoteczne	17.911	20.474	+ 2,563
Układy konwersyjne	24.616	24.264	— 352
Ogółem	189.230	212.878	+23,648

Wobec nieuporządkowanych hipotek, jak też z uwagi na krótkoterminowy charakter operacyj biernych KKO, kredyt wekslowy, z natury rzeczy krótkoterminowy, jest podstawą działalności kredytowej KKO, górując nad wszelkimi innymi formami kredytu. Stale też ta forma kredytu wykazuje największą dynamikę. Dłużejterminowy kredyt hipo-

teczny natomiast rozwija się znacznie powolniej. W roku ubiegłym duży przyrost wykazują pożyczki skryptowe; jest to wynikiem głównie przesunięcia na ten rachunek skonwertowanych kredytów samorządowych. Pozycja protestów stale maleje, stanowiąc obecnie nie wiele więcej ponad 2% ogólnej akcji kredytowej. Są to przeważnie pozostałości z lat dawnych. Płatność nowych kredytów na ogół jest dobra, przy ostrej jednak kwalifikacji osób ubiegających się o kredyty.

Ożywienie akcji kredytowej pozwoliło na rozładowanie pogotowia kasowego, które w ciągu roku z sumy zł 52 mil. zmniejszyło się do kwoty 39 milionów. Pogotowie w tej wysokości, zwłaszcza wobec umiarkowanego wykorzystywania przez kasy redyskonta i innych kredytów jest w normalnych warunkach całkowicie wystarczające. Płynność kas poza tym zabezpiecza również i portfel papierów wartościowych. Wartość bilansowa portfelu w ciągu roku wzrosła o zł 9 milionów do kwoty 68 mil. Zwiększenie to zostało spowodowane przede wszystkim konwersją zobowiązań związków samorządowych na kredyt obligacyjny.

Niepokryte straty z lat ubiegłych według bilansu brutto na 31 grudnia r. ub. wynoszą zł 4.155 tys. W ciągu roku pokryto z tego rachunku zł 663 tys. Jakie będą wyniki operacyjne za rok ubiegły, to będzie można skonstatować po zestawieniu bilansu netto. Na ogół sądząc według pozycyj wynikowych rentowność kas w roku ubiegłym uległa niewielkiej poprawie.

Sieć KKO na terenie województw centralnych i wschodnich obejmowała 118 KKO (nie licząc kas w likwidacji), w czym 10 kas miejskich, 2 zorganizowane przez związki międzykomunalne i 106 kas powiatowych. Poza tym na tym obszarze działało 32 oddziały, jeden zakład zastawniczy i 2 kantory wymiany. Razem przeto sieć KKO liczyła 153 placówek.

W.

Organizacja inkasa.

Powiedzenie jednego z mężów stanu, jakie w niedalekiej przeszłości zostało użyte w odniesieniu do stosunków politycznych dwu krajów i narodów, iż „nic nas, poza odległością, nie dzieli, a wszystko łączy“, przenieść by można na teren komunalnych kas i sądzę, że zbyt dużo wysiłku nie będzie kosztowało udowodnienie słuszności jego zastosowania. Oparte na tych samych podstawach prawnych, wypełniają te same zadania, dążą do tych samych celów, acz w jakże często odmiennych warunkach.

Głębiej się jednak zastanawiając, zadać byśmy musieli sobie pytanie, czy łączność i współpraca kas nie jest zbyt powierzchowna, zbyt formalna? Czy wyzyskane są wszystkie dziedziny, wszystkie możliwości zacieśnienia współpracy. Sądzę, iż znalazło by się bez zbytniego trudu spraw kilka, kilka, jak to się obecnie modnie nazywa „odcinków“, na których dużo zdziałać można, współpracę kas zacieśnić znakomicie z „moralnym“, że się tak wyrażę pożytkiem oraz „last but not least“ materialną korzyścią.

Jedną właśnie z takich spraw, którą pragnę poruszyć w tym artykule, jest sprawa inkasa weksli. Zdawać by się mogło, iż w tej materii dawno już wszystko zostało powiedziane, napisane i do uzupełniania nie znajdzie się wiele. A jednak do powiedzenia jest słów parę, do zrobienia zaś, na terenie KKO. — dużo więcej.

Dział inkasowy, acz wymaga całego szeregu manipulacji, jest w technice bankowej bodaj najprostszym, jeśli chodzi o inkaso weksli. Weksel przyjęty, opatrzony numerem, zapisany do rejestru, wysłany do korespondenta, o ile jest zamiejscowy itd., aż do przekazania wpływu — to są rzeczy wszystkim nam aż nadto dobrze znane. Aczkolwiek w przyszłości powrócimy może do tematu o wewnętrznej organizacji wydziałów inkasowych kas, obecnie o tym mówić nie będziemy. Teraz poruszyć chcę dziedzinę daleko ważniejszą, dziedzinę współpracy kas w zakresie inkasa.

Bez wątpienia, weksel na miejscowość, w której ma siedzibę inna kasa, zostaje przez kasę przyjmującą wysłany do instytucji bratniej do zainkasowania. Tak być przynajmniej powinno i wierzymy, iż tak jest.

Teoretycznie więc oprócz zwykłych swych klientów każda z komunalnych kas oszczędności może mieć w księgach wydziału inkasowego jeszcze 350 „Wierzycieli za inkaso“ (ilość KKO. w Polsce, cyfra okrągła). Z drugiej strony, korzystając z wzajemnych usług ma tyluż korespondentów, czyli 350 kont na rachunku „Inkaso u różnych“ (jeśli przyjmiemy, iż korzysta tylko z usług KKO.).

Rozpatrzmy więc oba rodzaje współpracy kas w dziedzinie inkasowej, zaczynając od korzystania kasy z usług innych kas jako korespondentów. I tak otrzymawszy do zainkasowania od swych miejscowych klientów np. 80 sztuk weksli, z których połowa będzie płatna poza siedzibą kasy, może dla niej zajść konieczność wysłania tych weksli np. do 10-ciu korespondentów. Nie zajmując się w tej chwili manipulacjami, związanymi z przyjmowaniem weksli do inkasa, przystąpimy do drugiej części pracy — wysyłki. Okazuje się, iż musimy wysyłkę zaksięgować na 10-ciu kontach rachunku „Inkaso u różnych“, gdyż do tylu korespondentów wysyłamy weksle, musimy przygotować i wysłać 10 listów do różnych miejscowości. Pracy z tym jest sporo i koszt duży, gdyż, przyjmując, iż wysyłamy weksle w listach poleconych, samo porto wyniesie minimum zł 5.50 (koszt 10-ciu poleconych listów, nie przekraczających wagi 20 gramów każdy). Awizowane przez korespondentów wpływy tych weksli znowu musimy księgować na 10-ciu kontach, sprawdzać odpowiednie przekazy itd. itd.

Podobnie przedstawia się sprawa w wypadku odwrotnym, tj. wtedy, gdy kasa jest korespondentem innych KKO. i otrzymuje do inkasa w danym dniu kilka, względnie kilkanaście partii weksli. Manipula-

cje i księgowania odbywać się muszą na całym szeregu kont rachunku „Wierzyciele za inkaso". A po wpływie weksli, przystępując do ich przekazania znowu powstaje konieczność pisania wielu listów - awizów, wypełniania przelewowych czeków na PKO. itd. Moc pracy manipulacyjnej, stos korespondencji do różnych kas, duże koszty handlowe, a w rezultacie wydział okazuje się deficytowy.

Postarajmy się znaleźć radę na te wspólne dla wszystkich, sądzę, kas bolączki i zastanówmy się, jakim sposobem można będzie, zmniejszając ilość i jakość manipulacji wydziałów inkasowych, podnieść ich dochodowość.

Uniknąć płacenia korespondentowi prowizji za inkaso nie można, więc pozostaje oszczędzanie na porcie, drukach itp. A osiągnąć to wszystko się da, z chwilą powstania instytucji, którą — pozwólcie mi nazwać — „Centralą Inkasową Komunalnych Kas Oszczędności". O jej powstaniu w tej czy innej formie, pod egidą tej czy innej instytucji zadecydują miarodajne władze, lecz powstać musi i to jak najrychlej. Jest to konieczność chwili. Każdy dzień zwłoki przynosi bowiem kasom straty, a straty kas to straty polskiego kapitału społecznego. O tym pamiętać należy.

Korzyści w razie powstania takiej placówki tak dla kas, jak i dla prywatnych instytucji bankowych będą bardzo znaczne.

Omówienie organizacji wewnętrznej „Centrali Inkasowej", sposobu pracy, techniki podawania wpływów i tp. wykracza poza ramy tego artykułu. Chodzi mi w pierwszym rzędzie o podkreślenie korzyści, płynących z powstania „Centrali" dla KKO.

Przedstawmy więc sobie pokrótce obraz najbliższej przyszłości, kiedy „Centrala" istnieć będzie i zacznie pracować.

A więc zamiast wysyłać weksle do korespondentów celem zainkasowania, kasy będą kierowały cały swój portfel zamiejscowy do jednych rąk — „Centrali". Na rachunku „Inkaso u różnych" zmniejszy się wobec tego wybitnie ilość kont korespondentów. Zasadniczo winno ich być tylko trzy: „kasa", „Rejent" oraz „Centrala Inkasowa", ponieważ jednak nieuniknione są zawsze odchylenia i wyjątki od systemu, kont tych może być więcej, w każdym razie nie tyle, ile obecnie. Jest to oszczędność pierwsza i to dość znaczna. Zmniejsza się ilość manipulacji, tej specjalnie dokuczliwej bolączki bankowości. Druga oszczędność, bardziej i to od razu wyczuwalna — zmniejszenie kosztów przez mniejsze zużycie papieru na korespondencję i spadek opłaty za porto. Jak wyżej wspomnieliśmy koszt wysyłki weksli do 10-ciu korespondentów listami poleconymi wyniósł zł 5,50, koszt zaś listu do „Centrali", również poleconego i o wadze od 1000 — 2000 gram wyniesie tylko zł 2.05, czyli mniej niż połowę. A rzadko zdarzy się wypadek wysłania na raz 2 kilogramów weksli do inkasa. Porto więc dzienne kosztować będzie jeszcze mniej. A jak wielkim udogodnieniem będzie otrzymywanie awizu o wpływie weksli z jednego tylko miejsca, od jednego korespondenta. Jeden awiz dziennie choćby zawierał sto pozycji jest lepszy od dziesięciu po jednej.

Z drugiej strony znikną z rachunku „Wierzyciele za inkaso" szeregi kont poszczególnych KKO., a na ich miejsce znajdzie się j e d n o konto „Centrali Inkasowej, gdyż weksle „kasowe" nadchodzić będą tylko za jej pośrednictwem. I znowu udogodnienie w księgowaniu, awizowaniu wpływów, manipulacji itd.

Prawdopodobieństwo uniknięcia błędów księgowania zwiększy się wielokrotnie, gdyż zamiast kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu „Wierzycieli" - kas oraz kas - korespondentów zjawia się jedna instytucja o podwójnym charakterze: „Wierzyciela za Inkaso" i jednocześnie korespondenta. A czy to czasem nie nasuwa jeszcze jednej myśli, jeszcze jednego projektu?

Przecież w bardzo łatwy sposób dojść musimy do wniosku, że rozliczanie się kasy z „Centralą", występującą w podwójnym, jak wyżej wspomniałem charakterze, może, a nawet powinno odbywać się „per saldo". A więc rozrachunek za inkaso, a później... kto wie, czy nie rozwinie się (oby tak było) w prawdziwy, olbrzymi rozrachunkowy obrót między KKO.

Wracając do „Centrali Inkasowej" zaznaczyć należy, iż do jej powstania niewiele potrzeba kapitału w gotówce, lecz zato bardzo dużo tego innego, który się nie da ująć cyfrowo i zwie się rozmaicie: dobra i silna wola, wytrwałość, znajomość rzeczy i wiara w dobre rezultaty. Jednym słowem trzeba ludzi, a tych, wierzymy, nie zabraknie.

Janusz W-ski.

Z teki porad

Wypłata wkładu z książeczki oszczędnościowej po śmierci właściciela.

Na wstępie należy zaznaczyć, że przepisy dotyczące spadków i testamentów nie zostały jeszcze unormowane jednolicie na terenie całego Państwa Polskiego. W tej dziedzinie prawa obowiązują jeszcze ustawodawstwa byłych państw zaborczych, a mianowicie: na terenie b. zaboru niemieckiego — Bürgeliche Gezetzbuch, na terenie b. zaboru austriackiego — Ustawa Cywilna Austriacka, na terenie Kresów Wschodnich — X Tom Zbioru Praw i na terenie b. Królestwa Kongresowego — Kodeks Cywilny Napoleona.

Poniżej przedstawimy zasady wypłaty wkładów z książeczek oszczędnościowych, obowiązujące na terenie b. Królestwa Kongresowego. Zasady obowiązujące na terenie Kresów Wschodnich omówimy w jednym z najbliższych numerów.

Podkreślamy, że poniżej przedstawione zasady mają charakter wskazówek praktycznych; należy się do nich stosować nie tylko dla uniknięcia odpowiedzialności cywilnej, ale również w celu uniknięcia zawiłych procesów sądowych.

Spadek otwiera się z chwilą śmierci osoby fizycznej i całość majątku pozostałego po zmarłym stanowi masę spadkową. Aktywami masy spadkowej jest

ogół ruchomości i nieruchomości zmarłego oraz jego wierzytelności i praw majątkowych. Trzeba jednak pamiętać, że prawa o charakterze czysto osobistym nie wchodzą do masy spadkowej. Pasywami masy spadkowej są długi i zobowiązania zmarłego.

Prawo przewiduje dwa sposoby dziedziczenia, a mianowicie: testamentowe — w wypadku gdy zmarły pozostawił ważny testament, i beztestamentowe — w wypadku gdy zmarły testamentu nie pozostawił bądź też gdy pozostawiony testament został przez sąd w całości unieważniony.

W przypadku dziedziczenia beztestamentowego do spadku powołani zostają krewni zmarłego oraz jego współmałżonek, którzy dzielą masę spadkową według prawideł w Kodeksie Cywilnym przewidzianych.

W zasadzie każdy wkład oszczędnościowy w komunalnej kasie oszczędności ze śmiercią właściciela wchodzi w skład masy spadkowej pozostałej po nim niezależnie od tego, czy na przyjęty wkład kasa wystawiła książeczkę oszczędnościową na okaziciela czy też imienną.

Co innego, iż — praktycznie rzecz biorąc — przy książeczce czysto okazicielskiej, kiedy właściciel wkładu nie jest imiennie (z nazwiska) wymieniony, kasa może bez obawy późniejszych komplikacji wypłacić wkład każdemu, w czyim prawnym (nie tylko faktycznym) posiadaniu książeczka okazicielska się znajduje, bowiem kasa nie jest w możności w tym wypadku skonstatować i skontrolować, czy właściciel takiego czysto okazicielskiego wkładu zmarł. Ale już przy wkładzie imiennym (wkładca wymieniony z nazwiska), gdy została wydana książeczka oszczędnościowa na nazwisko, lecz płatna okazicielowi, sytuacja się zmienia.

Z chwilą gdy kasa poweźmie z jakichkolwiek bądź źródeł wiadomość o śmierci właściciela imiennej (płatnej okazicielowi) książeczki oszczędnościowej — wypłata może być dokonana tylko w sposób, przewidziany przez przepisy prawa spadkowego. O odstępstwie od tej zasady ogólnej będzie jeszcze mowa.

Przede wszystkim więc spadkobiercy w myśl art. 795 Kod. Cyw. Napoleona mają prawo zgłosić swe pretensje do spadku w ciągu trzech miesięcy i czterdziestu dni od dnia otwarcia się spadku, czyli od dnia śmierci spadkobiercy. Dlatego też kasa nie może wypłacić całości lub części wkładu przed upływem tego terminu z uwagi na możność zgłoszenia się jeszcze innych spadkobierców. Wypłacenie przez kasę wkładu spadkobiercom po upływie wzmiankowanego czasokresu zwalnia kasę od odpowiedzialności za wypłatę wobec spadkobierców, którzy do dnia wypłaty nie zgłosili się. Mogą oni wprawdzie dochodzić swej pretensji do spadku, ale tylko od współspadkobierców, którym wkład został wypłacony.

Drugim warunkiem, od spełnienia którego zależy wypłata wkładu, jest złożenie przez spadkobierców zaświadczenia władzy skarbowej (urzędu opłat stemplowych i podatku spadkowego względnie urzędu skarbowego), stwierdzającego, że podatek spadkowy został przez spadkobierców całkowicie zapłacony względnie nie należy się. Warunek ten oparty jest na przepisach § 84 pkt. 7 i § 68 rozp. Min. Skarbu z dn. 25.VIII.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 101/1923, poz. 794) w związku z art. 6 ust. 3 przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej (Dz. U. R. P. Nr 55/1923, poz. 391). Jest również często spotykane, że zaświadczenie władzy skarbowej nie stwierdza uiszczenia całości podatku spadkowego, a jedynie zezwala na wypłatę spadkobiercom sumy, pozostałej po potrąceniu należności z tytułu podatku spadkowego. W takim wypadku kasa winna sama dokonać wpłaty należności z tytułu podatku spadkowego z funduszów znajdujących się na książeczce oszczędnościowej, pozostałość zaś może kasa wypłacić spadkobiercom. Nadto należy zwrócić uwagę, czy w zaświadczeniu władzy skarbowej wskazane są osoby, które zgłosiły się do spadku i czy wśród tych osób, nie ma takich, które by swych pretensji spadkowych nie zgłosiły do kasy. Powyższe zastrzeżenie ma charakter raczej ostrożności przed wdaniem się w zawiły proces, gdyż z punktu widzenia ściśle formalnego po upływie 3 miesięcy i 40 dni kasa ma prawo wypłacić wkład osobom, które w kasie wylegitymowały swe prawo do spadku.

Co do samego sposobu wypłaty zauważyć należy, że według przepisów art. 724 Kod. Cyw. Napoleona spadkobiercy, którzy są krewnymi zmarłego czy w linii prostej, czy bocznej do 12 stopnia, są z mocy samego prawa wprowadzeni (wwiązani) w prawa spadkowe po zmarłym. Wystarczy przeto, że udowodnią oni swój przymiot spadkobierców wyciągami z akt stanu cywilnego (metrykami) stwierdzającymi ich stopień pokrewieństwa ze zmarłym. — Natomiast inni spadkobiercy t. zw. nieporządkowi, a więc współmałżonek zmarłego i dzieci naturalne (nieślubne) muszą sądownie dochodzić swych praw dziedzica, a co za tym idzie dowodem wprowadzenia ich w prawa spadkowe jest tylko orzeczenie sądowe. Tak więc do wypłaty wkładu należy żądać od spadkobierców-krewnych metryk, udowadniających stopień ich pokrewieństwa, a od pozostałego przy życiu współmałżonka i dzieci naturalnych — prawomocnych orzeczeń sądowych.

Po przedłożeniu przez spadkobierców zaświadczenia władzy skarbowej o opłaceniu podatku spadkowego, dowodów stwierdzających ich prawa spadkowe oraz po upływie terminu 3 miesięcy i 40 dni — kasa może wypłacić wkład spadkobiercom, o ile w orzeczeniu sądowym, stwierdzającym prawa spadkobierców nieporządkowych, nie ma odmiennych zastrzeżeń. Jeżeliby takie zastrzeżenia istniały — kasa winna się do nich zastosować. Podkreślić jednak należy, że — o ile po zmarłym pozostała nieruchomość hipotekowana i w księdze hipotecznej zostało otwarte postępowanie spadkowe — należałoby z wypłatą wkładu zaczekać aż do wylegitymowania się spadkobierców w księdze hipotecznej w ustawowym sześciomiesięcznym terminie.

Wypłaty wkładu spadkobiercom winna kasa dokonać do rąk wszystkich spadkobierców łącznie za ich wspólnym pokwitowaniem. Nie jest to wprawdzie przepis ustawowy, ale za takim sposobem wypłaty przemawiają względy praktyczne kasy, która w ten sposób unika nieraz bardzo skomplikowanego podziału funduszów między spadkobierców według zasad prawa spadkowego. Jeżeliby taka wypłata była z niedających się usunąć przyczyn niemożliwa, to w takim razie należy dokonać podziału funduszów między spadkobierców na zasadach, przewidzianych w art.

731 — 773 Kod. Cyw. Napoleona i art. 231 — 235 Kod. Cyw. Król. Polsk.

Pozostają do omówienia pewne odstępstwa od zasad ogólnych. Są bowiem wypadki, kiedy kasie wolno jest wypłacić pewne kwoty z książeczki oszczędnościowej po śmierci właściciela przed wpływem trzech miesięcy i 40 dni, bez zaświadczenia władzy skarbowej o uiszczeniu podatku spadkowego, a nawet bez wylegitymowania spadkobierców. Istnieje mianowicie przepis art. 9 Prawa o Przywilejach i Hipotekach z dn. 13.VI.1825 r. (Dz. Pr. IX. 355), według którego przywilej zaspokojenia z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi wierzytelnościami mają koszty pogrzebu (jak Ustawa wyraża się: „niezbytkowe", a więc niewygórowane) oraz wszelkie koszty ostatniej choroby zmarłego. Tak więc umiarkowane koszty pogrzebu zmarłego i koszty jego ostatniej choroby może kasa wypłacić bez szczególnych formalności osobie, która przedstawi dowody (rachunki) stwierdzające, że koszta te ona poniosła. Ocena umiarkowanych kosztów pogrzebu zależy od uznania kasy, zależnie od cen i zwyczajów miejscowych. Trzeba przy tym mieć na uwadze, że w wypadku pokrycia wygórowanych kosztów pogrzebu kasa może ponieść odpowiedzialność cywilną za sumę, o którą rachunek kosztów pogrzebu przekracza umiarkowane, przeciętne ceny lokalne. Sprawa ta jednak musiałaby być przedmiotem sporu sądowego. Na równi z kosztami pogrzebu i ostatniej choroby postawione są koszty czynności komornika, dokonywującego spisu inwentarza, pozostałego po zmarłym. I w tym więc wypadku kasa może wypłacić sumę, udowodnioną kwitami właściwego komornika, osobie, która koszty te poniosła.

Przy dziedziczeniu testamentowym do spadku powołane są osoby, wymienione w testamencie. Wypłaty wkładu na mocy testamentu kasa może dokonać do rąk wykonawcy testamentu względnie legatariusza. Osoba żądająca wypłaty wkładu winną złożyć kasie urzędowy odpis testamentu, oraz dowód o uiszczeniu podatku spadkowego. Jeżeli testament sporządzony był w formie notarialnej, wykonawca testamentu lub legatariusz winien złożyć kasie notarialny odpis testamentu. Jeżeli testament sporządzony był w innej formie — kasa musi żądać uwierzytelnionego odpisu testamentu, przedstawionego prezesowi właściwego sądu okręgowego i opisanego w sposób przewidziany w art. 1007 Kodeksu Cywilnego. Trzeba jeszcze pamiętać, że przy wypłacie wkładu wykonawcy testamentu lub legatariuszowi — należy wylegitymować odbierającego wkład celem sprawdzenia jego tożsamości.

Powyższe przepisy nie wyczerpują w całości zagadnienia wypłaty wkładu po śmierci właściciela książeczki oszczędnościowej. Są to tylko wytyczne, którymi kasa może i powinna się w zasadzie kierować, zwykle jednakże, szczególnie przy wypłatach większych wkładów, należy zasięgnąć opinii fachowego prawnika.

Kazimierz Lewiński.

Kronika ustawodawcza i sądowa

Wygaśnięcie obniżki składek z tytułu ubezpieczeń społecznych.

W dniu 31.III.1939 r. wygasa termin, do którego obowiązywała obniżka składek z tytułu ubezpieczeń społecznych, wprowadzona dekretem Prezydenta R. P. z dn. 14.I.1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3/1936 poz. 24) i przedłużona następnie do wymienionego terminu ustawą z dn. 29.III.1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 21/1938, poz. 313). Mimo starań sfer handlowych i przemysłowych obniżka powyższa przedłużona nie została składki przeto za miesiąc kwiecień 1939 roku, płatne do dn. 10 maja 1939 r., należy opłacać według stawek obowiązujących przed dn. 1 lutego 1936 roku.

Obniżka dotyczyła składek z tytułu ubezpieczenia emerytalnego pracowników umysłowych oraz robotników.

Od dn. 1.IV.1939 r. obowiązywać winny stawki następujące:

Co do ubezpieczenia emerytalnego pracowników umysłowych — 8%, przy czym przy uposażeniu do wysokości zł 60 miesięcznie składkę opłaca w całości pracodawca. Przy uposażeniu ponad zł 60.— miesięcznie podział składki pomiędzy pracodawcę i pracownika przedstawia poniższa tabela:

przy uposażeniu		z 8% składki opłaca	
ponad zł	do zł	pracodawca	pracownik
60.—	400.—	4,8%	3,2%
400.—	800.—	4%	4%
800.—	—	3,2%	4,8%

Tabela ta oparta jest na przepisach art. 104 Rozp. Prez. R. P. z dn. 24.XI.1927 r. (Dz. U. R. P. z 1927 r., poz. 911).

Co do ubezpieczenia emerytalnego robotników przywrócona została stawka 5,2% (prócz robotników zatrudnionych w górnictwie i hutnictwie, dla których będzie obowiązywała stawka 5,8%), z czego na pracownika przypada 3,3% (a w górnictwie i hutnictwie — 3,6%).

Przepisy te oparte są na postanowieniach art. 220 Ustawy z dn. 28.III.1933 r. w brzmieniu ustalonym Rozp. Prez. R. P. z dn. 24.X. 1934 (Dz. U. R. P. z 1934 r. poz. 855).

Zasady obliczania składek ubezpieczeniowych żadnej zmianie nie uległy.

Unieważnione mogą być nie tylko fikcyjne, ale i rzeczywiste czynności dłużnika, zmierzające do pokrzywdzenia wierzycieli.

Stosownie do postanowień art. 288 § 1 Kodeksu Zobowiązań wierzyciele mogą żądać, aby czynności prawne, dokonane przez dłużnika z ich szkodą, były uznane w stosunku do nich za bezskuteczne.

Na tle tego przepisu była przez Sąd Najwyższy rozważana sprawa następująca:

Zofia G. prowadziła przeciwko mężowi swemu, Mieczysławowi G. egzekucję na podstawie prawomocnego wyroku. zasądzającego na jej rzecz kwotę zł 100.— miesięcznie tytułem alimentów. Do egzekucji przyłączyła się Stanisława L., posiadająca wyrok na sumę zł 3.000,— z weksli z wystawienia tegoż Mieczysławowi G.

Zofia G. wystąpiła do Sądu Okręgowego przeciwko Stanisławie L. z pozwem, żądając na zasadzie art. 288 K. Z. uznania spornego wyroku za bezskuteczny w stosunku do niej i nie szkodzący jej prawom do należności, przypadających na podstawie wyroku alimentarnego. W uzasadnieniu żądań pozwu powódka wyjaśniła, że Stanisława L. jest osobą niezamożną i takich środków, aby móc pożyczyć zł 3.000,— nie posiadała, a nadto wydaje się dziwne skierowanie przez pozwaną egzekucji przeciwko Mieczysławowi G., z którym żyje i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. W konkluzji tych wywodów powódka dochodzi do przekonania, że wystawienie przez jej męża powyższych weksli miało na celu uniemożliwienie jej otrzymania alimentów w należnej wysokości.

Sąd Okręgowy powództwo uwzględnił, lecz Sąd Apelacyjny, do którego odwołała się pozwana, wyrok Sądu Okręgowego zmienił i pozew oddalił. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że istotną kwestią jest dojście do przeświadczenia, czy weksle są fikcyjne, czy też pozwana posiadała lub mogła posiadać własne fundusze. Zdaniem Sądu Apelacyjnego z chwilą stwierdzenia braku fikcyjności w wystawieniu weksli odpada możność stosowania art. 288 K. Z. i w takim wypadku — przyjąwszy, że pozwana mogła była zaoszczędzić trzy tysiące złotych — obojętny dla sprawy jest stosunek pozwanej do Mieczysława G.

Sąd Najwyższy, do którego odwołała się powódka ze skargą kasacyjną, uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, a w uzasadnieniu wyroku podkreślił, że pod przepis art. 288 K. Z. mogą podpadać nie tylko fikcyjne czynności dłużnika, ale i rzeczywiste, jeżeli dokonane zostały w warunkach w tymże artykule przewidzianych. Istotny dla sprawy jest § 2 powołanego art. 288 K. Z., uprawniający wierzyciela do wystąpienia przeciw osobie trzeciej, która skutkiem czynności prawnej dłużnika nabyła prawo, albo zwolniona została od obowiązku, jeżeli dłużnik przedsięwziął czynność ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub wiedzieć była powinna i jeżeli pozostały majątek dłużnika nie wystarcza na zupełne pokrycie wierzytelności. Jeśli nadto wziąć pod uwagę, że przepis § 3 tegoż art. 288 K. Z. wyraźnie podkreśla, iż co do osoby trzeciej, będącej w bliskim stosunku z dłużnikiem, zachodzi domniemanie prawne, że wiedziała ona o świadomym działaniu na szkodę wierzycieli — to teza Sądu Apelacyjnego nie da się utrzymać.

Uchylając wyrok Sądu Apelacyjnego Sąd Najwyższy ustalił następującą tezę:

Pod przepis art. 288 K. Z. mogą podpadać nie tylko fikcyjne, ale i rzeczywiste czynności prawne dłużnika, o ile dokonane zostały w warunkach przewidzianych w tymże artykule.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 16.XII.1937 r. Nr C. I. 3543/36.

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za 1938 r. Zesz. XI. Nr kol. 477.

Inwalida wojenny nie może być zatrudniany na warunkach gorszych, niż inni pracownicy.

W myśl § 205 ust. (2) rozp. Min. Opieki Społecznej i Min. Skarbu z dn. 17.XII.1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 5 z 1935 r. poz. 32) wynagrodzenie za pracę inwalidy wojennego lub wojskowego nie może być niższe, niż wynagrodzenie innych osób spełniających takie same czynności i zatrudnionych w tym samym zakładzie pracy.

Na tle tego przepisu Sąd Najwyższy rozważał sprawę następującą:

Adam S. wytoczył pozew Ubezpieczalni Społecznej w P., żądając zasądzenia na jego rzecz kwoty zł 3.072,50. Na poparcie żądań pozwu powód podał, że jest inwalidą wojennym, i jako taki był zatrudniany przez pozwaną Ubezpieczalnię przez okres trzynastu miesięcy. Wynagrodzenie powoda wynosiło początkowo kwotę zł 150,—, a następnie kwotę zł 225, miesięcznie, podczas gdy uposażenie innych pracowników pozwanej Ubezpieczalni, spełniających te same, co i powód, czynności — było wyższe. Powołując się przeto na przepis § 205 ust. (2) powołanego rozporządzenia powód prosił o zasądzenie kwoty zł 3.072,50 tytułem różnicy między jego uposażeniem a uposażeniem przeciętnym innych pracowników za cały okres pracy w pozwanej Ubezpieczalni.

Pozwana Ubezpieczalnia Społeczna w P. nie przyznała pozwu, twierdząc, że przepis § 205 ust. (2) powołanego rozporządzenia odnosi się tylko do tych inwalidów, którzy zostali przyjęci do pracy na podstawie przepisów art. 57 i 58 ustawy z dn. 17.III.1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim (Dz. U. R. P. Nr 5 z 1935 r. poz. 31) w związku z § 197 powołanego rozporządzenia, a więc do osób poleconych przez publiczne instytucje pośrednictwa pracy i przyjętych do pracy na podstawie przepisów wykonawczych ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim. W przypadku quaestionis — zdaniem pozwanej Ubezpieczalni — sytuacja taka nie ma miejsca, gdyż powód został przyjęty do pracy nie jako inwalida, lecz jako zwykły pracownik, wobec czego § 205 ust. (2) powołanego rozporządzenia nie może mieć zastosowania.

Uznając słuszność wywodów pozwanej Ubezpieczalni — Sąd Grodzki (wyrokujący jako Sąd Pracy) pozew oddalił. W skardze apelacyjnej powód twierdzi, że został przyjęty do pracy w pozwanej Ubezpieczalni jako inwalida, a nie jako zwykły pracownik, i na okoliczność tę powołuje szereg dowodów z dokumentów, o których zażądanie z Ministerstwa Opieki, Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń i Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy równocześnie prosi. Sąd Okręgowy zaofiarowanego dowodu nie dopuścił i wyrok Sądu Grodzkiego zatwierdził. Od wyroku Sądu Okręgowego powód złożył skargę kasacyjną, zarzucając Sądowi Okręgowemu bezpodstawne odrzucenie zaofiarowanych dowodów, a nadto błędną interpreację § 205 ust. (2) rozp. z dn. 17.XII.1934 r.

Sąd Najwyższy skargę kasacyjną uwzględnił i wyrok Sądu Okręgowego w całości uchylił, uznając przede wszystkim bezpodstawność odrzucenia przez Sąd Okręgowy zaofiarowanych przez powoda dowodów z dokumentów, które mogły mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Nadto w uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że przepis § 205 rozp. z dn. 17.XII.1934 r. jest przepisem porządku publicznego i jako taki ma moc obowiązującą również i w odniesieniu do umów o charakterze prywatnoprawnym.

Ubocznie Sąd Najwyższy stwierdził, że przepisy o obowiązku zatrudniania ustawowo przewidzianej ilości inwalidów odnoszą się i do ubezpieczalni społecznych, a to z mocy § 197 powołanego Rozporządzenia.

Urzędowa teza Sądu Najwyższego jest następująca:

1. § 205 p. 2 rozp. Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1934 r. w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. z 1935 r. Nr 5, poz. 32) o wynagrodzeniu inwalidy za pracę, jako przepis porządku publicznego, wiąże strony i nie można mu uchybiać przez umowy prywatne.

2. Z treści § 197 rozp. Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1934 r. w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. z 1935 r. Nr 5, poz. 32) wypływa, że Ubez-

pieczalnia Społeczna nie jest wyłączona od obowiązku zatrudniania pewnej procentowej ilości inwalidów.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 1.XII.1937 r. Nr C. I. 1714/37.

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za 1938 r. Zesz. X, Nr kol. 438.

Sprostowanie.

W spisie alfabetycznym komunalnych kas oszczędności, zamieszczonym w Nr 5 „Oszczędności" z r. b., **Komunalna Kasa Oszczędności miasta Buska - Zdroju** została mylnie wykazana jako znajdująca się w stanie likwidacji.

Kronika krajowa

Dziesięciolecie KKO pow. Błońskiego.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Błońskiego w Grodzisku - Maz. obchodziła w dniu 5 września 1938 r. 10-cio lecie swego istnienia, w ciągu którego to okresu wykazała znaczny rozwój, zajmując już obecnie jedno z poczesnych miejsc wśród kas komunalnych.

Dla należytego opanowania terenu pod względem gromadzenia wkładów oszczędnościowych i nasycania ludności powiatu przystępnym kredytem władze Kasy uruchomiły kolejno cztery oddziały: w Błoniu, Milanówku, Żyrardowie i Brwinowie; przyczyniło się to wybitnie do rozwoju operacji Kasy i w konsekwencji do ożywienia stosunków gospodarczych w powiecie błońskim.

Centrala KKO pow. Błońskiego.

Popierając wszystkie gałęzie życia gospodarczego, Kasa czyniła to z zachowaniem należytych środków ostrożności, czego dowodem jest fakt, że weksle protestowane stanowią zaledwie ½% sumy akcji kredytowej.

Równolegle rozwijał się dział transakcji zleconych.

KKO pow. Błońskiego posiada zastępstwo Banku Polskiego dla inkasowania weksli na Grodzisk i Błonie, poza tym jest korespondentem banków państwowych oraz szeregu większych instytucji prywatnych.

Od roku 1933 Kasa rozporządza dużą nieruchomością w centrum Grodziska, gdzie się mieści biuro Centrali, urządzone nowocześnie.

Wyrazem zaufania miejscowej ludności do kasy jest stały dopływ wkładów oszczędnościowych, uwidoczniony w niżej przytoczonym zestawieniu (wg bilansów netto, łącznie z rachunkami czekowymi):

Rok 1929	Zł 30.830.56
„ 1930	„ 63.439.53
„ 1931	„ 371.961.05
„ 1932	„ 374.981.53
„ 1933	„ 327.873.96
„ 1934	„ 558.707.41
„ 1935	„ 760.301.81
„ 1936	„ 1.050.977.44
„ 1937	„ 1.244.212.81
„ 1938	„ 1.592.576.33

Ogólny rozwój interesów Kasy ilustruje zestawienie sum bilansowych:

Rok 1929	Zł 183.873.87
„ 1930	„ 248.144.21
„ 1931	„ 1.001.242.40
„ 1932	„ 1.048.477.76
„ 1933	„ 1.113.081.73
„ 1934	„ 1.444.716.52
„ 1935	„ 2.116.814.57
„ 1936	„ 2.111.146.67
„ 1937	„ 2.213.205.19
„ 1938	„ 2.591.783.55

Obrót roczny wynosił w roku 1929 Zł 890.000.—, po dziesięciu zaś latach pracy w 1938 roku — ca Zł 50.000.000.—.

Komunalne Kasy Oszczędności w IV kwartale 1938 r.*)

Łączny bilans brutto 351 KKO na koniec IV-go kwartału 1938 r. w zestawieniu z III-im kwartałem 1938 r. wykazuje w dniu 31 grudnia 1938 r. wzrost sumy bilansowej o 68,4 mil. zł.

Duże zmiany nastąpiły w okresie sprawozdawczym w pozycjach składających się na kapitały obce, które wzrosły o łączną sumę (per saldo) 45,8 mil. zł.

Powrót wkładów, które odpłynęły w poprzednim kwartale zwiększył stan tej pozycji o 87,0 mil. zł. Wzrost wkładów w IV-ym kwartale wystąpił we wszystkich 4-ch Związkach (Warszawskim o 38,5 mil. zł, Lwowskim o 17,3 mil. zł, Poznańskim o 12,5 mil. zł i Śląskim o 18,7 mil. zł).

Zmiany stanu wkładów w ciągu 4-ch kwartałów 1938 r. przedstawiają się następująco:

---

*) Według danych inspektoratu bankowego Ministerstwa Skarbu.

(w milionach złotych)

Nazwa	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem w ciągu 4-ch kwartałów
Związek Warszawski	+ 2,6	+10,8	—32,8	+38,5	+19,1
„ Lwowski	— 3,6	— 2,3	—22,5	+17,3	—11,1
„ Poznański	+ 5,7	+ 9,7	—10,3	+12,5	+17,6
„ Śląski	+10,9	— 0,7	—19,8	+18,7	+ 9,1
Razem 4-y Związki	+15,6	+17,5	—85,4	+87,0	+34,7

Zwiększeniu uległy również inne pozycje kapitałów obcych, a mianowicie: salda kredytowe rachunków bieżących o łączną sumę 2,0 mil. zł, oraz salda kredytowe rachunków otwartego kredytu o 1,0 mil. zł.

Powrót wkładów pozwolił KKO na zwiększenie w dużym stopniu swych rezerw kasowych (o 34,0 mil. zł), powiększenie portfelu papierów wartościowych (o 8,8 mil. zł) oraz lokat w bankach (o 6,5 mil. zł), z drugiej zaś strony umożliwił wydatne zmniejszenie zadłużenia.

Pozycja „inne uzyskane kredyty" wykazała spadek o sumę 29,1 mil. zł, co w porównaniu ze stanem z końca III-go kwartału stanowi zmniejszenie o 44,5%, również zmniejszyło się wykorzystanie kredytów redyskontowych o 13,8 mil. zł, czyli o 25,6% oraz zadłużenie w bankach o 1,2 mil. zł.

W wyniku powyższych zmian, łączna suma akcji kredytowej w IV-ym kwartale 1938 r. nie uległa prawie zmianie (zmniejszenie o 0,3 mil. zł).

W ciągu 4-ch kwartałów 1938 r. akcja kredytowa przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

Nazwa	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem w ciągu 4-ch kwartałów
Związek Warszawski	+10,9	+ 2,5	+ 7,8	+ 1,5	+22,7
„ Lwowski	+ 1,4	+ 3,3	+ 1,7	— 2,3	+ 4,1
„ Poznański	— 0,6	+ 9,0	+ 2,1	— 2,1	+ 8,4
„ Śląski	—	+ 0,4	+ 0,7	+ 2,6	+ 3,7
Razem 4-y Związki	+11,7	+15,2	+12,3	— 0,3	+38,9

Pośród pozycyj składających się na akcję kredytową wzrost w IV-ym kwartale wykazały: pożyczki na skrypty dłużne (o 5,2 mil. zł), pożyczki hipoteczne (o 1,0 mil. zł), pożyczki terminowe (o 0,9 mil. zł), pożyczki wekslowe (o 0,5 mil. zł) oraz weksle zdyskontowane (o 0,3 mil. zł).

Zmniejszeniu natomiast uległy pozycje: rachunki bieżące otwartego kredytu (o 4,5 mil. zł), weksle protestowane (o 2,7 mil. zł) oraz należności z tytułu układów konwersyjnych (o 1,0 mil. zł).

Nadwyżka dochodów brutto nad wydatkami brutto w okresie sprawozdawczym zwiększyła się o sumę 1,6 mil. zł, co wynika ze wzrostu dochodów o 19,8 mil. zł i wydatków o 18,2 mil. zł.

Wielokrotność kapitałów obcych do kapitałów własnych wynosiła w dniu 31 grudnia 1938 r. — 10,3 (na 30 września 1938 r. — 10,2).

Wobec zwiększenia się rezerw kasowych przeciętna płynność wszystkich KKO tzn. porównanie środków kasowych z zobowiązaniami krótkoterminowymi zwiększyła się do 9,8% (na 30 września 1938 r. — 6,3%).

Stosunek środków kasowych do wkładów, sald kredytowych rachunków bieżących i otwartego kredytu, zobowiązań inkasowych i przekazów na KKO zwiększył się do 9,8% (na 30 września 1938 r. — 6,5%).

Bilans łączny brutto (skrócony)
w dniu 31 grudnia 1938 r.
(w tysiącach złotych)

Stan czynny.		
1. Kasa, waluty, kupony i sumy do dysp. .		81.938
2. Papiery wartościowe		159.579
3. Banki i K. K. O. Loro i Nostro		22.703
4. Akcja kredytowa:		
a) weksle zdyskon.	40.922	
b) pożyczki wekslowe	183.180	
c) weksle protestow	25.781	
d) r-ki bież. otw. kr.	52.263	
e) pożyczki termin.	40.823	
f) „ n/skryp. dłuż.	110.703	
g) „ hipoteczne	148.110	
h) należn. z tyt. ukł. konwers.	83.558	685.340
5. Odsetki zaległe		4.849
6. Nieruchomości		52.691
7. Pozostałe r-ki majątkowe łączn. . . .		22.398
8. R-ki wynik. r. bież.		53.680
9. „ „ r. ub.		3
10. Straty z lat ub.		7.978
Suma bilansowa		1.091.159

Stan bierny.		
1. Kapitały własne:		
a) kapitał zakładowy	21.136	
b) fundusz zasobowy	51.165	
c) inne fundusze	16.260	88.561
2. Wkłady oszczędn.:		
a) instytucyj państw., samorząd. i in. prawno - publiczn.	84.847	
b) osób fizyczn. i prawno - prywatn. .	645.990	730.837
3. R-ki bieżące		96.804
4. Salda kredyt. r-ków otw. kredyt. . . .		3.266
5. Redyskont weksli i dysk. akc. B. Akc. .		39.954
6. Inne uzyskane kredyty		36.301
7. Banki i K. K. O. Loro i Nostro		4.916
8. Pozostałe r-ki pasywne łączne		22.361
9. R-ki wynik. r. bież.		67.274
10. „ „ r. ub.		710
11. Nadwyżki z lat ub.		175
Suma bilansowa		1.091.159

Projekty ustaw o oddłużeniu rolnictwa.

W dniu 8.III.1939 r. na posiedzeniu plenarnym Sejmu odbyło się pierwsze czytanie projektu ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24.X.1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Projekt ten złożony został przez posła Ludwika Rączkowskiego i stu dwudziestu czterech posłów w przeważnej części reprezentujących sfery rolnicze.

Projekt wprowadza szereg zasadniczych zmian w obecnym systemie oddłużenia rolnictwa. W ogólnych zarysach zmiany te są następujące:

Przewidziana w art. 6 rozporządzenia grupa instytucji, których wierzytelności i długi nie podlegają przepisom rozporządzenia, zostaje ograniczona w ten sposób, że długi wobec instytucji kredytowych wymienionych w art. 1 ustawy z dn. 24.III.1933 r. Dz. U. R. P. Nr 109/1934, poz. 973 (instytucje prawa publicznego, a między innymi i komunalne kasy oszczędności) podlegać będą przepisom rozporządzenia, o ile nie zostały objęte układami konwersyjnymi, zawartymi przy pomocy Banku Akceptacyjnego. Projekt wyłącza spod działania rozporządzenia tylko długi, objęte układami konwersyjnymi; wszystkie inne długi podlegają przepisom rozporządzenia bez względu na to, czy do układu w ogóle nie doszło, czy też układ nie został zatwierdzony, względnie został rozwiązany. Według projektu obowiązywać będzie kryterium formalne: układ nie istnieje — dług podlega przepisom rozporządzenia.

W zasadzie powyższej poważny wyłom czyni od razu następny przepis, według którego dłużnik lub wierzyciel w terminie do dn. 30 czerwca 1942 r. może złożyć do Banku Akceptacyjnego wniosek o rozłożenie kapitału długu objętego układem konwersyjnym, na dwadzieścia pięć lat w ratach równych, poczynając od terminu płatności pierwszej raty po złożeniu wniosku. Charakterystyczne jest wyrażenie projektu, że na wniosek dłużnika lub wierzyciela dług „będzie" rozłożony na raty. Wynika stąd, że decydujący w tej mierze jest fakt złożenia wniosku i Bank Akceptacyjny nie może odmówić rozłożenia długu na raty, o ile wniosek taki zostanie przez dłużnika złożony.

Zapłaty długu rolniczego papierami wartościowymi można — według projektu — dokonać w każdym czasie, a nie tylko do dn. 31.XII.1940 r., jak to dotychczas przewidywał art. 13 ust. 1 rozporządzenia. Dotyczy to zarówno długów skonwertowanych na Bank Akceptacyjny, jak też i nieskonwertowanych.

Nadto w odniesieniu do długów rolniczych zabezpieczonych hipotecznie projekt przewiduje możność ich skonwertowania bez zgody niższych wierzycieli na długi w listach zastawnych — bez ograniczenia terminu. (Według art. 18 ust. 1 rozporządzenia konwersja dopuszczalna była tylko do dn. 31. XII.1938 r.). Konwersja ta obejmuje wszystkie długi, skonwertowane na Bank Akceptacyjny i nieskonwertowane, podczas gdy dotychczas wierzytelności komunalnych kas oszczędności tylko w tym wypadku mogły podlegać konwersji na listy zastawne, jeżeli kasa nie godziła się na ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego instytucji kredytu długoterminowego, dokonującej konwersji długów na listy zastawne.

Co się tyczy przedterminowych spłat gotówkowych — obecne przepisy przewidują, że dłużnik grupy A ma prawo w terminie do dn. 31.XII.1940 r. dokonywać spłat przedterminowych z tym, że każda wypłata gotówkowa umarza 200% wpłaconej sumy.

Ten stan rzeczy — w świetle projektu — ulega radykalnej zmianie. Przede wszystkim więc projekt ustala zasadę, że dłużnik grupy A i B, dokonywując przedterminowej spłaty gotówkowej:

do dn. 31.XII.1939 r. umarza	400%	zapłaconej sumy,	
od dn. 1.I.1940 r. do dn. 31.XII.1940 r.	„	350%	„ „
od dn. 1.I.1941 r. do dn. 31.XII.1941 r.	„	300%	„ „

Przepisy te dotyczą wszystkich długów, za wyjątkiem zaciągniętych w listach zastawnych: obligacjach, a więc i długów wobec komunalnych kas oszczędności i to bez względu na to, czy długi te zostały skonwertowane, czy też nie. Części długów umorzone powyższymi przedterminowymi spłatami uznane zostają za stratę w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dn. 24.III.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 109 z 1934 r., poz. 973), wobec czego zostaje w tej mierze zapewnione instytucjom wierzycielskim pomoc Skarbu Państwa, przewidziana w powołanej ustawie.

Po dn. 31.XII.1941 r. spłata gotówkowa, dokonana przez dłużnika grupy A — bez ograniczenia terminu umarza 200% wpłaconej sumy. Przepis ten odnosi się tylko do nieskonwertowanych wierzytelności komunalnych kas oszczędności.

Powyższe przepisy projektu o spłatach przedterminowych nie mają zastosowania do długów, powstałych w wyniku podziału mienia rodzinnego lub spadkowego (art. 53 rozp.) i do długów z tytułu reszty ceny kupna nieruchomości ziemskich (art. 54 rozp.). Natomiast możność złożenia wniosku o obniżenie długu, powstałego w wyniku podziału mienia rodzinnego lub spadkowego projekt przedłuża do dnia 30.VI.1942 r. (według art. 53 ust. 3 rozp. wniosek taki można było składać tylko do dnia 31.XII.1938 r.).

W dziale postępowania układowego projekt przewiduje zmianę w tym kierunku, że postępowanie układowe może być otwarte na wniosek dłużnika nawet w tym wypadku, gdy dłużnik nie zaprzestał płacenia swoich zobowiązań prywatno - prawnych lub publiczno - prawnych, jeżeli zadłużenie gospodarstwa przekracza normy, ustalone w art. 63 rozporządzenia. Projekt wprowadza szczególne formy postępowania układowego i likwidacyjnego, a mianowicie uproszczone postępowanie układowe i uproszczone postępowanie likwidacyjne.

Przepisy o uproszczonym postępowaniu układowym stosuje się do posiadaczy gospodarstw grupy A, którzy dotychczas przepisom o postępowaniu układowym nie podlegali, jeżeli długi posiadacza tego gospodarstwa przekraczają 50% jego wartości. Projekt przewiduje, że uproszczone postępowanie układowe prowadzone będzie według zasad o postępowaniu układowym z pewnymi odchyleniami.

Przede wszystkim więc do orzekania w sprawach uproszczonego postępowania układowego powołany jest miejscowo właściwy powiatowy urząd rozjemczy na podstawie zestawienia spisu długów i wierzytelności oraz materiałów dotyczących oszacowania i projektu układu, opracowanych bezpośrednio bądź pośrednio przez wojewódzkie biuro do spraw finansowo - rolnych. Oszacowanie majątku dłużnika dokonane będzie przez urząd rozjemczy sposobem kameralnym, jednakże na wniosek wierzyciela lub dłużnika szacunek może być połączony ze zjazdem na grunt na koszt wnioskodawcy.

Przewodniczący urzędu rozjemczego na wniosek dłużnika może zawiesić wszczęte przeciw niemu postępowanie egzekucyjne. Wszczęcie uproszczonego postępowania układowego nie powoduje ani ustanowienia nadzoru, ani odebrania zarządu gospodarstwem dłużnikowi. Urząd rozjemczy nałoży jedynie na dłużnika obowiązek prowadzenia księgi przychodów i rozchodów oraz pouczy, że nie ma on prawa bez zezwolenia urzędu czynić darowizn, rozporządzać nieruchomością lub prawami do nieruchomości oraz zaciągać innych zobowiązań prócz tych, które są konieczne do prowadzenia gospodarstwa.

Przyjęty przez wierzycieli układ nie będzie zatwierdzony, jeżeli: 1) globalne zadłużenie posiadacza gospodarstwa we-

dług propozycji układowych przekracza 75% wartości gospodarstwa, 2) długi zaciągnięte w listach zastawnych i obligacjach przekraczają 50% wartości gospodarstwa, 3) odsetki od długów (z wyjątkiem zaciągniętych w listach zastawnych i obligacjach) przekraczają 3% w stosunku rocznym.

Jeżeli układ nie został przyjęty, względnie nie został zatwierdzony, urząd rozjemczy ustali w orzeczeniu warunki i plan spłaty długów, wpisanych na listę wierzytelności.

Uproszczone postępowanie likwidacyjne obejmuje tylko gospodarstwa grupy B i C i to pod warunkiem, że zachodzą łącznie następujące okoliczności: 1) gospodarstwo jest zadłużone powyżej 100% wartości, 2) dłużnik nie wywiązuje się z zobowiązań, 3) gospodarstwo jest prowadzone w sposób rażąco odbiegający od normalnego poziomu. Projekt określa, że pod pojęciem niewywiązywania się z zobowiązań należy rozumieć przypadki, gdy wszczęta została egzekucja do nieruchomości lub gdy dłużnik zalega z wypłatą wynagrodzenia przynajmniej połowie swych pracowników za okres ponad 6 miesięcy. Jednakże egzekucja prowadzona do nieruchomości przez instytucje ziemskiego kredytu długoterminowego nie stanowi dowodu niewywiązywania się z zobowiązań płatniczych.

Otwarcie uproszczonego postępowania likwidacyjnego może nastąpić jedynie na wniosek dłużnika i wojewody, przy czym do orzekania w tych sprawach powołany jest miejscowo właściwy wojewódzki urząd rozjemczy.

Likwidacja odbywać się będzie w drodze przekazania gospodarstwa Państwowemu Bankowi Rolnemu, który natychmiast obejmuje zarząd gospodarstwa ,mając prawo przedterminowego rozwiązania umów dzierżawnych. Obszary niesprzedane w ciągu lat trzech od dnia objęcia gospodarstwa — nabędzie Państwowy Bank Rolny według ich ceny szacunkowej. Jeżeli Państwowy Bank Rolny nie wyrazi zgody na przejęcie gospodarstwa do likwidacji — z urzędu wdrożone zostanie postępowanie układowe.

Po zakończeniu likwidacji podziału uzyskanych funduszów dokona właściwy sąd według przepisów obowiązujących przy podziale wynagrodzenia za nieruchomości przymusowo wykupywane na cele reformy rolnej. Jednakże gotówkową część depozytu przeznacza się przede wszystkim na zakup właściwych listów zastawnych celem pokrycia należności instytucji kredytu długoterminowego, następnie na spłatę innych wierzytelności tychże instytucji. Pozostali wierzyciele otrzymają gotowiznę i papiery wartościowe, uzyskane z likwidacji gospodarstwa w takim stosunku, w jakim papiery te i gotowizna znajdują się w depozycie po pokryciu należności instytucji kredytu długoterminowego.

2. Przeprowadzenie projektu pos. Raczkowskiego napotkało na znaczne trudności. W związku z tym *pos. Jedynak* wniósł nowy projekt o częściowej karencji długów rolniczych.

W myśl tego projektu zawieszeniu miałaby ulec płatność kapitału wszelkich długów; płatność ta byłaby zarządzona przez Ministra Skarbu, jeżeli by przeciętna cena żyta na okres kolejnych sześciu miesięcy na giełdzie warszawskiej wyniosła nie mniej niż 20 zł. Nie podlegać miałyby zawieszeniu należności kapitałowe z tytułu kredytów opartych na emisjach listów zastawnych.

Projekt bierze w obronę wierzycieli — rolników posiadaczy gospodarstw grupy A przez to, że zawieszenie może być orzeczone tylko przez urząd rozjemczy.

Na wniosek instytucji kredytowej urząd rozjemczy może orzec każdorazowo obowiązek uiszczenia 25% bieżącej raty kapitałowej, przewidzianej w układzie konwersyjnym, a także na wniosek wierzyciela — który wtedy ponosi koszty postępowania — urząd rozjemczy może uchylić zastosowanie projektowanej ustawy, jeżeli zadłużenie gospodarstwa nie przekracza 25% jego wartości.

3. Na posiedzeniu Komisji Rolnej Sejmu w dn. 20.III r. b. przy rozpatrywaniu projektu pos. Jedynaka dyr. Sadkowski z Min. Skarbu złożył w imieniu wicepremiera Kwiatkowskiego następujące oświadczenie:

„Minister skarbu wyraża przekonanie oparte na zbadaniu całokształtu sytuacji gospodarczej państwa, że jedną z najistotniejszych przyczyn trwałego kryzysu wsi, a w związku z tym i utrzymanie gospodarstwa polskiego na niskim poziomie jest brak obfitych i tanich kredytów dla rolnictwa.

Ostatni kryzys i obszerne ustawodawstwo oddłużeniowe, wydawane w kilku kolejnych okresach (przy czym po każdej fazie składane były miarodajne oświadczenia rządowe i parlamentarne, że jest to ostatni zabieg oddłużeniowy) podważyły bardzo silnie kredyty rolnicze z wyjątkiem takich, które miały charakter krótkoterminowy i wszechstronne zabezpieczenie.

Obfity materiał całkowicie obiektywny, stwierdza, że tylko z największym trudem udawało się w ostatnich dwóch latach uzdrawiać zniszczony aparat rolniczo - kredytowy, a nie udało się przywrócić zaufania dla odbudowy kredytu prywatnego dla rolnictwa, co powoduje dalsze dzielenie karłowatych gospodarstw rolnych i zmusza niejednokrotnie do nieracjonalnej gospodarki.

Minister skarbu — w granicach możliwości, ograniczonych równoczesnym forsowaniem programu inwestycyjnego czynił i zamierzał czynić nadal największe wysiłki w kierunku odbudowania kredytu rolniczego w ogóle, a kredytu dla drobnego rolnictwa i to kredytu taniego w szczególności.

Projektowana ustawa o częściowej karencji długów rolniczych, uzależniając wywiązywanie się dłużników rolników ze swych zobowiązań nie od ich rzeczywistej zdolności płatniczej, lecz od generalnych wahań koniunkturalnych, podważa dotychczasowe wysiłki ministra skarbu w zakreślonym kierunku, niezależnie od tego, iż wypływa z najlepszej intencji ulżenia doli rolników, przeciążonych długami, czego i minister skarbu nie lekceważy i nie zapoznaje.

Wreszcie minister skarbu stwierdza, że w chwili obecnej wobec potrzeb państwowych nadzwyczajnych, środki, którymi dysponuje minister skarbu są tak zaabsorbowane, że powstają trudności wykonywania dotychczasowych zobowiązań prawnych w zakresie pomocy instytucjom kredytowym, udzielającym ulg w sprawie długów rolniczych. Tym bardziej, nie mogą być przerzucone na Skarb Państwa jakiekolwiek nowe ciężary z tytułu pomocy instytucjom kredytowym i dlatego skutki finansowe wynikłe z projektowanej ustawy w najmniejszej mierze nie mogą obarczać ministra skarbu".

Projekt przepisów o służbie w samorządzie terytorialnym.

Pos. Franciszek Filipski, prezes Związku Zawodowego Pracowników Samorządu Terytorialnego, zgłosił do Sejmu projekt ustawy, zawierający „kodeks służby w samorządzie terytorialnym". Projekt ten normuje całokształ spraw, związanych ze służbą członków organów zarządzających związków samorządowych i pracowników samorządowych, a więc pragmatykę, odpowiedzialność służbową (dyscyplinarną), uposażenie służbowe i zaopatrzenie emerytalne.

M. in. projekt przewiduje możność rozciągnięcia projektowanych przepisów w drodze osobnego rozporządzenia na **pracowników komunalnych kas oszczędności** i gminnych kas oszczędnościowo - pożyczkowych.

Dla interesujących się bliżej tym zagadnieniem podaje-

my, że pełny tekst projektu został zamieszczony w Nr 5 „Praccownika Samorządowego“ i Nr 5 — 6 „Samorządu Miejskiego“.

Centralne zrzeszenia samorządowe a KKO.

Centralne zrzeszenia samorządowe okazują żywe zainteresowanie sprawą KKO od strony przepisów. Związek Powiatów R. P. opracował projekt zmiany przepisów o KKO, który został zamieszczony w Nr 10 „Samorządu“ z rb.

Również Związek Miast Polskich opracował własne tezy w sprawie organizocji KKO. Zarząd Związku Miast zalecił jednak dużą ogłędność w stawianiu sprawy rozszerzania uprawnień organów stanowiących związków samorządowych w sprawie KKO. Podobne stanowisko zarząd Związku zajął w sprawie organizacji nadzoru na KKO, kładąc natomiast nacisk na rewizję uprawnień władz nadzorczych.

Zmiany granic województw.

Z dniem 1 kwietnia rb. wchodzi w życie ustawa z 9.IV. 1938 r. o zmianie granic województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego, ogłoszona w Dzienniku Ustaw Nr 27 z 1938 r. Na podstawie tej ustawy województwa: łódzkie i warszawskie otrzymują rekompensaty terytorialne w zamian za powiaty utracone w 1938 r. na rzecz województw: pomorskiego i poznańskiego.

Mianowicie województwo łódzkie otrzymuje z wojew. warszawskiego: powiat kutnowski z 12 gminami wiejskimi oraz miastami: Krośniewice, Kutno i Żychlin; powiat łowicki z 11 gminami wiejskimi i miastem Łowiczem; powiat skierniewicki z 8 gminami wiejskimi i miastem Skierniewice; powiat rawski z 14 gminami wiejskiemi tudzież miastami: Biała Rawska, Nowe Miasto nad Pilicą i Rawa Mazowiecka.

Z województwa kieleckiego województwo łódzkie otrzymuje powiat opoczyński z 22 gminami wiejskim i miastem Opocznem oraz powiat konecki z 18 gminami wiejskimi i miastami: Końskie i Przedbórz, ale bez należących do tego powiatu miast: Skarżysko - Kamienna i Szydłowiec, które to miasta pozostają w woj. kieleckim i na podstawie osobnego rozporządzenia włączone zostają — m. Szydłowiec do powiatu radomskiego, a m. Skarżysko - Kamienna do powiatu kieleckiego.

Województwo warszawskie otrzymuje z woj. białostockiego powiat łomżyński w składzie — 19 gmin wiejskich i miast: Jedwabne, Kolno, Łomża, Nowogród, Stawiski i Zambrów; powiat ostrołęcki z 12 gminami wiejskimi i miastem Ostrołęką; powiat ostrowski, który ma 11 gmin wiejskich i miasta Brok oraz Ostrów - Mazowiecka.

Z województwa lubelskiego warszawskie woj. otrzymuje powiat sokołowski z 12 gminami wiejskimi i m. Sokołów - Podlaski; powiat węgrowski w składzie 14 gmin wiejskich i m. Węgrów; powiat garwoliński, obejmujący 19 gmin wiejskich i m. Garwolin i Żelechów. Oprócz tego do woj. warszawskiego przechodzi z powiatu puławskiego gmina Irena, sąsiadująca z Dęblinem.

W wyniku tych zmian woj. białostockie traci 3 powiaty z ludnością wiejską, liczącą 301.776 mieszkańców i 9 miast z ludnością 79.066; woj. kieleckie traci 2 powiaty (257.838 mieszk. wiejskich) i 3 miasta (26.810 mieszk.); woj. lubelskie traci 3 powiaty (314.286 mieszk. wiejskich) i 5 miast (34.082 mieszk.); woj. łódzkie zyskuje 6 powiatów z ludnością wiejską 546.522 mieszkańców i 11 miast z ludnością 115.836 mieszk., czyli ogółem zyskuje 662.358 mieszkańców.

Woj. warszawskie traci na korzyść łódzkiego 3 powiaty z ludnością 288.689 mieszkańców wsi i 8 miast z ludnością 89.026 mieszkańców, czyli ogółem 377.715 mieszkańców, równocześnie zaś z innych województw zyskuje 6 powiatów z 600.150 mieszkańcami wsi i 12 miast ze 113.148 mieszkańcami. W końcowym rezultacie zmian zyskuje 327.373 ludności gmin wiejskich i 24.122 ludności miejskiej, tj. ogółem 351.495 mieszkańców.

Zastrzeżone papiery procentowe.

Ministerstwo Skarbu (Zarząd Długów Państwa) zawiadamia, że postanowieniem z dnia 30.X.1937 r. Nr V. Co. 1297/37 Sąd Okręgowy Wydział V w Warszawie w z b r o n i ł wszelkich wypłat i dokonywania jakichkolwiek transakcji obligacją 5% p a ń s t w o w e j p o ż y c z k i k o n w e r s y j n e j z 1924 r.

Nr 4.307.034 wartości imiennej 500 zł.

Nadto wymieniony Sąd postanowieniem z dnia 20.XII. 1938 r. Nr V. Co. 1449/36 u c h y l i ł zakaz wypłat odnośnie następujących obligacji tejże pożyczki:

Nr 4.244.343	Wartości imiennej			1.000 zł
4.241.427	„	„		100 zł
3.604.382—85	„	„	po	10 zł

Niecodzienny jubileusz.

P. Jan Jenek, dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności pow Gnieźnieńskiego w Gnieźnie obchodzi w dniu 1 kwietnia r. b. 25 lecie pracy zawodowej w KKO.

Redakcja „Oszczędności“ załącza od siebie życzenia dla Szanownego Jubilata.

Wiadomości zagraniczne

Kształcenie pracowników kas oszczędności w Niemczech.

a) N a u c z a n i e o r g a n i z o w a n e p r z e z p o s z c z e g ó l n e k a s y.

Kasy o licznym personelu organizują szereg kursów, jedne dla praktykantów, inne dla urzędników. Odbywają się one do 2 razy w tygodniu zwykle pod koniec zajęć lub już po godzinach pracy.

Organizacja ich i odpowiedzialność za nie spada na dyrektora kasy, który ustala godziny lekcyj, program, wyznacza wykładowców i grupy uczniów itd. Lekcje prowadzone są przez kierowników poszczególnych działów, bądź przez nauczycieli szkół zawodowych. Uczestnikom daje się tematy z dziedziny praktyki zawodowej, które mają oni opracować w domu, bądź też w czasie lekcyj. Najlepiej opracowane zagadnienia są nagradzane.

Oprócz kursów kasy rozpisują konkursy, których tematy dotyczą zazwyczaj problemów takich, jak:

a) uproszczenia systemów rachunkowych i administracyjnych,

b) zmniejszenia wydatków na administrację,

d) propagandy kas oszczędności,

c) kontroli operacyj.

b) Kursy w w celu kształcenia i doskonalenia w zawodzie urzędników kas oszczędności.

1) Kształcenie praktykantów.

Praktykanci zmuszeni są przez przeciąg 2 lat uczęszczać do zwykłych szkół zawodowych i umieszcza się ich w klasach przeznaczonych dla praktykantów instytucyj kredytowych. Jeśli nie ma takich klas, pozwala się im (oprócz normalnych lekcyj w szkołach zawodowych) uczęszczać na kurs uzupełniający, prowadzony w szkołach administracji komunalnej i kas oszczędności.

W ten sposób mogą oni nabyć wiadomości potrzebne im do egzaminów końcowych w zakresie ich specjalności, które odbywają się na końcu każdego roku w izbach przemysłowo - handlowych lub w samych szkołach.

2) Nauczanie urzędników kas oszczędności.

Ma ono miejsce w tzw. szkołach administracji samorządowej i kas oszczędności, (Gemeinde Verwaltungs und Sparkassenschulen), które istnieją np. w Prusach, organizowane przez władze gminne, bądź prowincjonalne, bądź powiatowe. Na czele tej szkoły stoi przełożony lokalnej administracji prowincjonalnej, bądź powiatowej i komitet szkolny złożony z 7 osób, w którym proporcjonalnie reprezentowane są kasy oszczędności. Ciało nauczycielskie złożone jest ze znanych osobistości świata naukowego i ekspertów problemów organizacji kas oszczędności i administracji samorządowej. Szkoły te dzielą się na dwa kursy:

pierwszy z nich ma na celu wyrabianie sprawności w wykonywaniu zawodu u urzędników;

drugi — przysposabianie urzędników do pełnienia obowiązków kierowniczych; uczestnicy zwolnieni są z reguły od normalnego pełnienia obowiązków służbowych. Kursy trwają zazwyczaj — 4 — 5 miesięcy i kończą się egzaminem, składanym przed komisją, w której skład wchodzą reprezentanci kas oszczędności.

3) Prócz tych kursów przy Niemieckiej Akademii Nauk Administracyjnych zorganizowano Instytut nauk, traktujących o problemach, obejmujących działalność kas oszcz. i kredytu (Lehrinstitut für das kommunal sparkassen und kreditwesen) z siedzibą w Berlinie. Stanowi on szkołę wyższą nie tyle kształcenia pracowników, co doskonalenia ich w zawodzie. Kursy odbywają się semestralnie, przy czym uczęszczanie jest obowiązkowe. Zajęcia trwają cały dzień. Dopuszczani są tylko pracownicy kas oszczędności z parqletnią praktyką w zawodzie. Przedmioty uwzględniane w programie są następujące:

1) Ekonomia i technika kas,

2) Prawodawstwo,

3) Nauka administracji samorządowej,

4) Ekonomia polityczna,

5) Racjonalna organizacja manipulacyj bankowych i interesów.

Nauczanie jest dwóch typów, mianowicie lekcyjne i seminaryjne. Po ukończeniu dwóch semestrów studiów, uczestnicy kursów poddają się egzaminowi końcowemu, który jest sprawdzianem ich umiejętności łatwego rozwiązywania zagadnień, stawianych przez codzienną praktykę w zawodzie urzędników kas oszczędności oraz znajomości zasadniczych praw bankowości.

4) Oprócz kursów wyżej wymienionych, które mają charakter regularnego nauczania organizuje się konferencje na tematy aktualne; trwają one parę dni, przy czym po wykładach odbywają się dyskusje.

5) Z inicjatywy Związku banków, instytucyj kredytowych, towarzystw asekuracyjnych itp. urządza się również kursy dla urzędników po godzinach służbowych.

Podobne kursy organizuje od niedawna Front Pracy. W ostatnich czasach Związek Narodowy Banków Niemieckich założył podobne kursy w Frankfurcie nad Menem, w których okres nauczania trwa 4 tygodnie. Frankfurckie kursy dotyczą następujących przedmiotów:

a) Zasadnicze problemy z dziedziny ekonomii i interesów bankowych,

b) organizacja pracy w bankach niemieckich,

c) koszty własne;

d) problemy z dziedziny organizacji personelu i administracji,

e) obieg pieniężny i zasady polityki Banku Rzeszy,

f) polityka gospodarcza ze specjalnym uwzględnieniem zagadnień eksportu,

g) lokata kapitału i pożyczki (kredyt długoterminowy),

i) polityka kredytowa.

Statystyka.

Stan wkładów w P. K. O. i komunalnych kasach oszczędności według G. U. S.

Tysiące złotych. 3. 1939

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 31.I.39	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych				Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		30.XI	31.XII	31.I	Razem 30.XI	Razem 31.XII	w tym odsetki *a* 31.XII	Razem 31.I	30.XI	31.XII	31.I
P. K. O.	**1**	**979 328**	**1 093 978**	**1 045 796**	**753 255**	**788 825**	**21 865**	**806 810**	**226 073**	**305 153**	**238 986**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**351***d*	**819 829**	**850 099**	**874 694**	**718 385**	**746 871**	**12 689**	**764 634**	**101 444**	**103 228**	**110 060**
Miejskie	119	526 750	546 112	561 604	459 493	478 046	8 539	489 729	67 257	68 066	71 875
Powiatowe	227	288 192	298 933	307 769	255 268	265 054	4 074	270 996	32 924	33 879	36 773
Wojewódzka	1	2 006	2 041	2 121	1 090	1 105	22	1 141	916	936	980
Związków międzykomunalnych	4	2 881	3 013	3 200	2 534	2 666	54	2 768	347	347	432
M. st. Warszawa	1	148 274	151 091	157 306	113 626	117 335	2 025	121 619	34 648	33 756	35 687
Warszawa	21	44 638	46 989	47 819	39 573	41 825	695	42 778	5 065	5 164	5 041
Łódź	12	20 500	20 540	21 740	14 779	15 968	273	16 518	5 721	4 572	5 222
Kielce	18	21 484	22 536	23 887	17 868	18 784	349	19 378	3 616	3 752	4 509
Lublin	19	11 639	12 392	12 995	9 929	10 521	188	10 800	1 710	1 871	2 195
Białystok	13	8 084	8 483	8 907	6 432	6 783	126	7 135	1 652	1 700	1 772
Wilno	8	8 398	8 921	9 582	7 489	7 947	138	8 221	909	974	1 361
Nowogródek	8	2 749	2 834	3 094	2 081	2 196	31	2 272	668	638	822
Polesie	9	3 098	3 207	3 481	2 143	2 282	30	2 369	955	925	1 112
Wołyń	12	6 200	6 415	6 861	4 655	4 883	64	4 994	1 545	1 532	1 867
Poznań	66	96 801	100 490	102 354	89 783	92 924	1 594	94 608	7 018	7 566	7 746
Pomorze	48	72 978	76 663	79 068	62 094	65 046	1 152	66 807	10 884	11 617	12 261
Śląsk	22	156 062	163 700	167 126	145 041	151 703	2 508	154 693	11 021	11 997	12 433
w tym Zaolziański *e*	4	11 688	12 164	11 843	9 989	10 034	105	10 092	1 699	2 130	1 751
Kraków	22	119 934	123 974	126 576	114 788	117 975	1 918	120 589	5 146	5 999	5 987
Lwów	37	81 596	84 108	85 916	71 782	74 006	1 319	75 072	9 814	10 102	10 844
Stanisławów	17	10 755	11 084	11 093	10 132	10 380	187	10 384	623	704	709
Tarnopol	18	6 639	6 672	6 889	6 190	6 313	92	6 397	449	359	492

a Dopisane przez P. K. O. za cały 1938 r., oraz przez 306 K. K. O. za II półrocze 1938 r. *b* Rachunki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania przez 2 kasy sprawozdań za m. styczeń wzięto sumy z mies. poprzedniego. *d* W styczniu zlikwidowane zostały K. K. O. m. Ciechocinka i m. Kowalewa woj. pomorskiego. *e* 4 miejskie K. K. O.: w Boguminie, Frysztacie, Jabłonkowie, i Orłowej oraz 4 oddziały K. K. O. m. Cieszyna: w Boguminie, Cieszynie Zachodnim, Karwinie i Trzyńcu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

Ogłoszenia urzędowe

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BRZEZIŃSKIEGO W BRZEZINACH

uchwalonego przez Radę Powiatową w Brzezinach w dniu 30 września 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 7 grudnia 1937 r. Nr 69/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o k. k. o. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Brzezińskiego w Brzezinach, założona przez

Brzeziński Powiatowy Związek Samorządowy w Brzezinach w roku 1926, a działająca pod powyższą firmą od dnia 14 marca 1929 roku do dnia wejścia w życie statutu niniejszego, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Łódzkiego decyzją z dnia 8 lutego 1929 r. za L. III. S. G. 772, opublikowanego w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 14 marca 1929 r. Nr 7.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Brzezińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brzezinach oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Brzeziny.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Brzezińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Brzezińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brzezinach Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Brzeziński Powiatowy Związek Samorządowy w Brzezinach jako Związek Założycielski ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 100.000 złotych.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Brzezińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brzezinach.

—2—

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i 6 (sześciu) członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca muszą posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) Rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173) przy czym dyrektor zarządzający powinien być stale zatrudniony w Kasie.

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ust. 1 i 2.

Brzeziński Powiatowy Związek Samorządowy w Brzezinach sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Brzezińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brzezinach.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie nie wcześniej, jak na sześć miesięcy przed terminem płatności wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12)kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Brzezińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brzezinach i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Sąd Okręgowy w Grodnie Wydział Zamiejscowy w Suwałkach obwieszcza, iż dnia 27 stycznia 1939 roku, pod Nr 3071, w firmie:

„Komunalna Kasa Oszczędności .pow. .Augustowskiego w Augustowie" wciągnięty został następujący wpis: Zastępcą dyrektora - zarządzającego KKO w Augustowie jest Józef Wasilewski.

Sąd Okręgowy w Kielcach dnia 10 marca 1939 roku przy firmie:

„Komunalna Kasa Oszczędności Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Busku - Zdroju" RHA 8534 wpisano: W miejsce zwolnionego zastępcy dyrektora Kasy Józefa Białasa wybrano na to stanowisko Lucjana Orłowskiego, wobec czego obecnie członkami Dyrekcji są: Tomasz Dembiński — dyrektor zarządzający, Lucjan Orłowski — zastępca dyrektora zarządzającego i Jan Wójcik — członek dyrekcji.

Do Rejestru Handlowego A. Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 4356, przy firmie „Komunalna Kasa Oszczędności pow. Hrubieszowskiego w Hrubieszowie" wpisano następujące zmiany dnia 9 marca 1939 roku:

Przyjęto nowy statut, przystosowany do rozp. Prezydenta R. P. z dn. 24.X.1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860). Kapitał zakładowy wynosi 60.000 zł. Dyrekcję Kasy stanowią: Stanisław Bohdanowicz — dyrektor zarządzający, Aleksander Kalicki — zastępca dyrektora i Michał Woszczan — członek Dyrekcji. Wszelkie dokumenty, zobowiązania, pełnomocnictwa do zaciągania zobowiązań i działania w imieniu Kasy, podpisuje dyrektor zarządzający, a w razie jego nieobecności zastępca dyrektora, łącznie z członkiem dyrekcji, Dyrektor zarządzający samodzielnie zastępuje Kasę na zewnątrz, prowadzi korespondencję oraz podpisuje pisma, dokumenty i ogłoszenia.

Nr 2542. Na mocy uchwały Rady Powiatowej, pow. Suwalskiego z dnia 15 lutego 1938 roku Komunalna Kasa Oszczędności w Suwałkach przyjęła nowy statut, który w streszczeniu brzmi:

„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Suwalskiego w Suwałkach" z siedzibą w Suwałkach". Przedmiotem przedsiębiorstwa jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowania nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy wobec osób trzecich ponosi Suwalski Powiatowy Związek Samorządowy, jako Związek założycielski Kasy. Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 złotych. Dyrekcję Kasy stanowią: dyrektor zarządzający — Brunon — Kazimierz Litewski, zastępca dyrektora zarządzającego — vacat i członek dyrekcji — Lucjan Kópczyński. Zobowiązania Kasy wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, winny być podpisane pod pieczęcią Kasy przez dwóch członków dyrekcji lub osoby upoważnione do podpisywania za Kasę, koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora lub jego zastępcy. Pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Białostocki Dziennik Wojewódzki w Białymstoku" oraz czasopismo „Oszczędność" w Warszawie.

Sąd Okręgowy w Sosnowcu Wydział II Handlowy. Wyciąg z rejestru handlowego, dział A Nr 6134:

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sosnowca. Siedziba w Sosnowcu. Do zakresu czynności Kasy należy: przyjmowanie terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych, lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych; otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących; udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym; udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne oraz pożyczek pod zastaw; udzielanie kredytów; dyskontowanie weksli; inkaso weksli; kupno i sprzedaż papierów wartościowych; redyskontowanie weksli; zastawianie własnych papierów wartościowych; zaciąganie pożyczek; nabywanie i budowanie nieruchomości; dokonywanie przekazów i przelewów krajowych; przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych; wynajmowanie schowków; nabywanie wierzytelności hipotecznych.

Dyrekcja Kasy: Mieczysław Niedzielski Dyrektor Zarządzający. Józef Kobzda — zastępca Dyrektora Zarządzającego i Jerzy Zarzycki — Członek Dyrekcji. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji, lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę, koniecznym jest jednak zawsze podpis Dyrektora Zarządzającego, lub podpis jego zastępcy. Kapitał zakładowy Kasy wynosi 100.000.— złotych. Pismem do ogłoszeń Kasy jest czasopismo „Oszczędność".

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RADOMSKIEGO W RADOMIU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1938 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		36 538 55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		58.393,06	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		240.726.48	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			335 658.09
2. Kupony			4.339.00
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		254.190.73	
c) listy zastawne i obligacje		12.380,16	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		16,986.00	283.556,89
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (146 kont)			540.392,05
8. Pożyczki wekslowe (2554 kont)			853.295,00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (172 kont)		19.167,12	
b) pochodzące z innych kredytów (... k.)			19.167,12
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartośc. (17 kont)		942.253,00	942.253,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wart. i książeczek oszczędności (745 kont)		80.580,90	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			80.580.90
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (52 kont)			208.143,00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (1712 kont)			780.785,11
15. Odsetki zaległe			4.319,60
16. Nieruchomości			159.447 05
17. Ruchomości			14.904,55
18. Różne			8.148,33
19. Sumy przech. (rozliczenia międzyokr.)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			4.234.989,69
21. Depozyty			870.064.55
22. Udzielone gwarancje			10.000,00
23. Inkaso			116.634,40
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			269.850,00
25. Różni za weksle wł. w inkasie			53.633.36
Ogółem			5.555 172,00

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000.00
2. Fundusz zasobowy			198 870,63
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			2.047.65
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			18.000.00
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (14 kont)		26.470 07	
b) terminowe (3 kont)		24.757,08	51,227,15
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (6102 kont)		1.928.609,14	
b) terminowe do 3 mies. (438 kont)		981.222,30	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (191 kont)		425.643.69	3.335.475,13
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp) (kont)			
a) instytucyj państw., samorz. i innych prawno-publ. (11 kont)		165.373,00	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (156 kont)		157.776.00	323.149,00
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			3.875.77
10. Zobowiązania inkasowe			2.865,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		10.767,50	
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			10.767,50
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			118 841,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. Loro			51.08
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			34.949.43
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			42.018,44
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		42.851,91	42.851,91
Razem			4.234.989,69
22. Różni za depozyty			870.064,55
23. Zobowiązania z tyt. udz. gwarancyj			10.000.00
24. Różni za inkaso			116.634.40
25. Bank Akceptacyjny			269 850,00
26. Weksle własne w inkasie			53.633.36
Ogółem			5.555.172,00

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1938 rok.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	119.299,15	
b) od rachunków czekowych i lokat	8.620.88	
c) od redyskonta weksli	3.411.90	
d) od zastawu pap. i od kredyt. udz. Kasie	78.73	
e) różne inne	10.240,96	141.651,62
2. Prowizje wypłacone		2.482,08
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	90 085.57	
b) świadczenia socjalne	5.896,06	
c) wydatki rzeczowe	31 860.14	127.841.77
4. Podatki i opłaty skarbowe		1.116,69
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	3.600,00	
b) ruchomości	3 802.50	7,402.50
6. Odpisy na dłużnikach		9.542,55
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne. Zmniejszenie wartości nieruchom.		22.600,00
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównaczego		2.047,65
11. Nadwyżka		42.851,91
Razem		357.536.77

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopis.		
a) od weksli	113 014,85	
b) od rachunków bieżących	58 854,03	
c) od poż. termin na zastaw	7.723.17	
d) od poż. na skr. dłużne, od ukł. konw.	76.219.77	
e) od pożyczek i wierzytelności hipot.	12.480,—	
f) od papierów wartościowych	8.451.67	
g) od K. K. O. i Banków	3 692.33	
h) różne inne	9.211,37	289.647.19
2. Prowizje pobrane		20 672,83
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		2.047,65
5. Dochód netto z nieruchomości		5.085.75
6. Odzyskane straty		4.511,13
7. Opłaty na koszty administracji		35.572.22
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		357.536.77

Księgowy: (—) Naszyński Władysław

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący: (—) Żąk Stanisław

Członek Komisji: (—) Burakowski Tomasz Jan

Dyrekcja:

Dyrektor Zarządzający: (—) Majeran Józef

Zastępca dyrektora: (—) Borowski Bronisław

Członek Dyrekcji: (—) Wasilewski Zygmunt

Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr 6.

KKO

MIASTA ST. WARSZAWY

centrala:
TRAUGUTTA 5
oddziały:
BAGATELA 14
BIELAŃSKA 8
TARGOWA 65
WOLSKA 6

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
POW. BRZESKIEGO
W BRZEŚCIU n/B.

ogłasza

KONKURS

na stanowisko 2-go Zastępcy Dyrektora Zarządzającego Kasy.

Od kandydata wymagane jest:

1. Obywatelstwo polskie.
2. Wykształcenie co najmniej średnie.
3. Kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. 2 i 5 rozp. Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o KKO (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).
4. Nie przekroczony wiek 45 lat.
5. Stanowisko do objęcia po zatwierdzeniu kandydata przez Związek KKO w Warszawie.
6. Wysokość wynagrodzenia zł 450.— miesięcznie.
7. Podanie z życiorysem i fotografią, oraz świadectwami w odpisach, należy składać na ręce przewodniczącego Rady KKO w Brześciu n/B., w terminie do dnia 20 kwietnia 1939 r.

Przewodniczący Rady KKO
(—) Franciszek Usajewicz
w/z Starosta Powiatowy

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
POWIATU KOWELSKIEGO
W KOWLU

ogłasza

KONKURS

na stanowisko Dyrektora Zarządzającego

Od kandydata wymagane jest:

1) Wyższe wykształcenie handlowe i 5-cio letnia praktyka na stanowisku kierowniczym w KKO lub w instytucjach bankowych, lub też średnie wykształcenie handlowe i 10-cio letnia praktyka jak wyżej.
2) Obywatelstwo polskie.
3) Nieprzekraczalny wiek 45 lat.

Podanie z własnoręcznie napisanym życiorysem, oraz dołączeniem referencji z prac poprzednich, należy nadsyłać do Przewodniczącego Rady KKO pow. Kowelskiego w Kowlu do dnia 31 marca 1939 r.

Wysokość wynagrodzenia 600 zł miesięcznie oraz zwrot wpisów szkolnych.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Rady
KKO pow. Kowelskiego
w Kowlu
(—) Andrzej Dworak
Starosta Powiatowy

Odbito w Drukarni Sam. Inst. Wyd. w Warszawie, ul. Miodowa 6. Tel. 682-18